

MAGYAR SÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Helyben: Egy óra kor. 1.—
 Negyedévre — — — 3.—
 Félévre — — — 6.—
 Egész évre — — — 12.—
 Vidékre: Egy óra kor. 1.20
 Negyedévre — — — 3.60
 Félévre — — — 7.—
 Egész évre — — — 14.—
 Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

Főszerkesztő:
DR. GYÖRFFY GYULA.
 Felelős szerkesztő:
BENEDEK ELEK.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. sz.
 Hirdetések petit számítással. Díjazás szerinti.
 Apróhirdetések ára: egy sor 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

A cselédotthon.

Budapest, márc. 7.

(L.) Hadd szóljunk olvasónőink után mi is pár szót a cselédek otthonáról. A *Magyarság* megnyitotta hasábjait és az olvasónők szives készséggel nyilatkoztak az őket oly közelről érdeklő fontos ügyről. Egyben mindnyájan megegyeztek: a cselédotthont meg kell csinálni, mert szükség van rá.

Ezen a véleményen vagyunk magunk is. De most az a kérdés, ki csinálja meg? Az állam? Az államtól, egyszer már megírtuk, ne várjunk mindent. Először is, mert nem tehet meg mindent, másodsor le kell már szoktatni a magyar társadalmat arról a szánalmas önállótianságról, hogy minden pillanatban állami segítség után kapkodjon, mint ahogy a sánta kapkod a mankó után.

Ennek a dolognak elintézésére tisztán és egyedül csakis a nők hivatottak. Erős akarat, jó szándék, becsületes kitartás és meg lesz a dolog. Azaz kifejejtettünk valamit, ami pedig mindezeknél fontosabb: az igazságot és a méltányosságot.

Kinek és miért akarjuk megcsinálni a cseléd-otthont? Magunknak és azért, hogy jobb, megbízhatóbb és erkölcsösebb cselédeink legyenek. Ez mind igen szép, igen

helyes, de a cseléd-otthonhoz első sorban cselédek kellene és vajjon fog-e hatni rájuk egy olyan terv, mely arra való, hogy az asszonyok érdekét, kényelmét és izlését szolgálja? Nem fogják-e ők ezt az otthont egy amolyan kellemetlen dologhaznak tekinteni, mely arra való, hogy a nagysága *érdekében* még szabadságuk idején is gyötörje, kinozza őket?

Nem, tisztelt hölgyeim, ennél a dolognál most az egyszerű el kell tekinteniök saját érdeküktől. Nehéz lesz, de ha csakugyan kívánják, hogy legyen a dologból valami, meg kell tenniök. A cselédotthont a cselédeknek, az ő jóvoltukra kell megalkotni, azután nem kell félni, hiszen minden jó cselekedetnek megvan a maga jutalma, — az asszonyoké is meglesz. Közvetve az ő érdekeiket is fogja szolgálni ez a nemescélú intézmény, de az első segítség azé legyen, aki jobban reászorult, a cselédeké.

A szobaasszonyi intézményt meglehetősen alaposan ismerik hölgyeink, tudják, hogy ez a közvetítő — és lakásadó — fosztja ki a szegény leányt utolsó garasától és taszítja be mind mélyebben és mélyebben az erkölcstelenség fertőjébe. Tudják ezt ama szegény szerencsétlen teremtések is, de végre is mit tegyenek? A szükség eselén itt mindig meghuzhat-

ják magukat, azonfelül néha-néha egy kis szórakozás is akad, durva, alacsony fajta. Istenem, a szegény leánynak nem igen van miben válogatni.

A szórakozást pedig az ő lelke éppen úgy megkívánja, mint a *nagyságáé*. Azon egyszerű okból, mert ő is ember, kinek úgy folyik a vére, úgy dobog a szíve, úgy fáj a lelke, akárcsak a mienk. Erről az ő apróbb-nagyobb, erkölcsös, vagy erkölcstelen örömeiről korántsem fog lemondani azért, hogy mi jobb, megbízhatóbb és eredményesebb cselédet kapjunk. S a cseléd-otthonnak nem lesz ádázabb, elkeseredettebb ellensége és haragosa, mint azok, kiknek számára meg akartuk csinálni.

Ha azonban megfordítjuk a dolgot: és nem arra gondolunk, hogy mi kellene nekünk, hanem hogy mi kellene ezeknek a szegény, elhagyatott, védelem nélkül levő leányoknak, mindjárt másként fog állni a dolog. A női lélek tapintata ismeretes, jobban megérzi, hogy hol a baj s hamarabb megtalálja a bajra az orvosságot, mint bárki más, — ha igazán keresi a betegséget és igazán akarja gyógyítani.

Mert itt minden rosszhiszeműség, minden félrevezetés ki van zárva. Senki sem veszi észre olyan hamar, hogy javára munkálkodnak-e, vagy csak egyszerűen ki akarják játszani, mint a szegény, egy-

Ó, tündérálom...

— A *Magyarság* eredeti tárcája. —

Írta: Marcellos.

Bodor Dezsőnek ebben az évben megengedte a sors, hogy születésnapját vasárnap ünnepelhesse meg. Hogy mekkora hálaival tartozott ezért a sorsnak Bodor Dezső, azt legjobban abból érthetjük meg, hogy — tizenhatodik születésnapja volt ez a nagy nap. Dezső barátunk tehát még a gimnázium hetedik osztályát ásitotta.

Ilyen jó alkalom ritkán adatik arra, hogy az ember összehívja, valahány barátja csak van és örök emlékeztetővé tegye a születésnapját. Ilonka, Dezső huga szintén erre a napra hívta meg a barátait: legyen egyszer részük «fiatal emberek» társaságában.

Az ünnepség fényesen folyt le. Eleinte ugyan nehezen ment a társalgás: a lányok összebújtak és — hallgattak, a fiúk izegtek-mozogtak és — hallgattak. Ó kedves, szép kamaszok, amikor oly szívesen ábrándozunk egymásról, de oly nehezen tudjuk használni szájunkat és kezünket, ha szembekerülünk egymással... Mindegy, azért a tombola, a zálogosdi, a színelőadás és a többi mégis jól sikerült és az uzsonnánál már a nyelvek is megoldódtak. A diákok udvarolni kezdtek a tizennégy esztendőszomszédkisasszonyoknak; egyik leány viszont humoros felköszöntőt mondott az est hősré, Bodor Dezsőre. Szóval, a hangulat emelkedett volt és mikor uzsonna után táncra kerekedtek, esodálatos módon

mindenki hamar megtalálta párját a — szomszédjában; és ne adj' Isten, hogy egész délután valaki párt változtatott volna! Ime, egy rövidke délután megtörte a jeget, az elfogódott kamaszok és az ügyetlen csitrlányok beletalálták magukat egymás társaságába. Csupa gyönyörűség volt nézni, amikor szünet alatt párosával, kar karban, mosolygós arccal, beszélgetve sétáltak...

Nyolc óra felé mamák, bátyák vagy szoba-leányok kezdtek megzavarni a szépen indult idyllt és nagy lamentálások között a leánysereg hazaoszlott. A fiuk azonban még együtt maradtak — és tulajdonképpen itt kezdődik az, amit el akarok mondani. Rémülten látom, mekkora feneket kerítettem neki.

A fiuk, amint egyedülmaradtak, becsukták az ajtókat és összeültek. Dezső kijelentette, hogy mindenkinek teljes őszinteséggel el kell mondani mindent, becsületszóra. Tovább adni semmit sem szabad.

— Halljuk tehát Tista urat.

— Hm — kezdette kissé elpirulva az ifju — én most másodsor láttam Pál Piroskát. Gyönyörű leány, nagyszerűen táncol és azt mondta, hogy jól táncolok és velem nagyon jól lehet bostoni táncolni. Én azt mondtam, hogy mikor vele táncolok, nem a lábammal, hanem a szívemmel táncolok.

— És vallottál?

— Igen.

— És ő?

— — — — (Ez alatt egy utánozhatatlan és leírhatatlan mosolyt kell érteni, melyből ezek a vonalak csak a — szélességet adják vissza.)

— No, ehhez gratulálunk. Halljuk Gyulát!

— Hm — ezen a már nem szokatlan módon kezdett bele — Bíró Sárával táncoltam és a bizonyítványom iránt érdeklődött. Mondtam, hogy három kettes kivételével jeles a bizonyítványom. De elmondtam neki azt a szerencsétlen német feleletet is, amikor úgy megfogott az a cudar Hirsch. Mondtam, hogy holnap javítok nála és attól függ, hogy kettesem, vagy hármasom lesz-e. Nagyon érdeklődött iránta és azt mondta, hogy holnap egy órakor, mikor hazamegyek, az ő házuk előtt levő hirdetési oszlopon a Nemzeti Színház színlapjára irjam rá: 2 vagy 3. Ő majd, ha este hazajön, elolvassa.

— Nagyszerű! És te erre vallottál?

— Hát még erre se vallanék?

— Gratulálunk. Beszélj, József.

— Fiaim, tudjátok, hogy én már kilenc és félszer voltam szerelmes. Ötéves koromban a balatonfüredi sétányon nyíltan megcsókoltam egy hatéves leányt és kijelentettem, hogy ez az én jegyesem. Nyolc éves koromban egy tizenhétéves unokatestvéremről jelentettem ki, hogy vagy enyém lesz, vagy senkié. Tíz éves koromban egy gyerekbálon két lányt szerettem meg egymásután; egy évvel azután — nyáron — négy különböző városban jártam, négy majálison táncoltam és mindegyiken szerelmes lettem egy lányba. Az utolsót két évig imádtam. Ekkor olvastam el Puskin Anyeginjét és kötelességemnek tartottam, hogy én is beleszeressek — két lába, mint a költő. Ez a két láb pedig a tánciskolai ismerős lányé volt. Egy hónapig imádtam; mikor aztán a lábakhoz tartozó szájaacska tudtomra adta, hogy reményeim céltalanok, kiábrándultam a nyolc

szerű lelkű, műveletlen ember. Ha a hölgyek csakugyan az elhagyatott, szegény, erkölcsi fámasz nélkül levő leányokon akarnak segíteni, akkor Isten megáldja főrekvésüket, megmentenek sok száz, sok ezer lelket a sülyedéstől s jó cselédeket nyernek; ha ellenben önönhelyzetük javításán forr a fejük, akkor már is füstbe ment az egész cseléd-otthon, a szerencsétlen leányok tovább is maradnak a szobaasszonyok mellett, a nagyságuk pedig kezdek elöl a vidám játékot a cselédközvetítőkkel.

Sokkal nagyobb munka ez, mintsem azonnal eredményre számíthatnánk. De türelem, kitartás s az eredmény nem marad el — ha igaz munkába kezdünk, ha igaz emberszeretet, nemes könyörület hatja át szívünket és lelkünket. De dolgozni kell sokat, erősen, kitartóan, segítséget senkitől sem szabad várni, csak egyedül a jó Istentől. Az ő segítsége azonban kérés nélkül is velünk lesz, mint mindig, ha az ő nevében gyakoroljuk a jót és az igazat.

Budapest, márc. 7.

A miniszterelnök kitüntetése. Tegnap számunkban már megírtuk, hogy a király Széll Kálmán miniszterelnököt a Szent István-rend nagykeresztjével tüntette ki. Az erre vonatkozó királyi kézirat ma jelent meg a hivatalos lapban és így hangzik:

Kedves Széll! Teljes odaadással teljesített különösen kiváló és sikeres szolgálatait elismerésül Önnek Szent István-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom. Kelt Budapesten, 1902. évi március hó 6-án. Ferenc József, s. k. Gróf Széchényi Gyula, s. k.

A miniszterelnököt tegnap este, midőn a szabad-
elvű körbe érkezett, a nagy számban összegyűlt képviselők kitüntetése alkalmából melegen üdvözölték.

Madarász József a magyar nyelvért. Madarász József, a képviselőház nesztorja, ma érdekes indítványt jegyzett be a képviselőház indítványkönyvébe. A bejegyzés így szól: *Tavaszelő 7.* (március) *«A magyar nyelv érdekében».*

és feledik szerelemből és a kilenc és félbe, azaz egy másik tánciskolai ismerősbe bolondultam. Mind e mai napig hozzá írtam a versemet. De most...

— It megakadt a váratlan tömegben özönlő önvallomás.

— Nos? Nos? Ebből is kiábrándultál? — faggatták.

József felállt és az ajtóhoz közel tragikus pózba helyezkedett.

— Ezek után joggal hihetitek rólam, hogy csélcsep természetű vagyok, hogy gyerekesek a szerelmeim, hogy én nem tudok komolyan szeretni. Pedig most... Igen, most érzem, hogy elérkezett az a pillanat, hogy megtaláltam őt, az igazit, akit mindig kerestem! Most itt megállok, ez az első, de utolsó igazi szerelmem és vagy ez a lány lesz enyém, vagy a sír.

A fiuk mosolyogtak.
— Nevezhettek, ismétlem, van jogotok rá. De én tudom, hogy igaz, amit mondom.

— És ki az a lány? — kérdezte az ifju házigazda.

— Azt nem mondhatom meg, — mondta tragikus arccal József. Itt lehetetlen megmondanom. Örökre elveszteném barátságotokat. Ez az én titkom marad.

— Szegény fiu! És vallottál neki?

— Nem. Ebből is látom, hogy most igaz a szerelmem, most nem beszélek nagy szavakkal, mint azelőtt, most hallgatva őrzöm szívem szörnyű titkát... Ne tudja meg ő sem mindaddig, míg nem jön rá magától, hogy egy viszontszeretetre érdemes szív térdel előtte.

E meglepően tragikus mondat után József

Beadja Madarász József. Az írásban holnap, szombaton benyújtandó indítványban ezeket mondja a derék öreg ur:

Indítóány.

A Ház utasítja a Napló szerkesztőjét, hogy a jelen országgyűlés kezdetétől a képviselőházi beszédekben előforduló idegen nyelvű szavakat, a nekik megfelelő magyar kifejezések kíséretében betűrendben állítsa össze s a Ház elnökének terjeszse be, aki felhatalmaztatik, hogy azt a nyári szünet alatt *zsébszótár* alakjában nyomassa ki és a képviselők közt osztassa szét.

Az *indokolásban* azt mondja Madarász, hogy célja az idegen szavaknak teljes kiküszöbölése és a tiszta magyar nyelv használatának biztosítása. Az indítványt még holnap megindokoltan terjeszti elő és a Ház azonnal határoz annak napirendre tűzése iránt.

A diósadi mandátum megsemmisítése. A képviselőház mai ülése előtt élénk vita támadt a függetlenségi párt több tagja és az V. bíráló bizottság tagjai között. A függetlenségi párt felvetette a diósadi mandátumot és Nessay Pál a függetlenségi párt nevében a napirend előtt fel akart szólalni, hogy a bíráló bizottság ítéletét megelőző hangulatot csináljon *Gabányi Miklós* mellett, illetve az esetleges megsemmisítés ellen. *Issekutz Győző* azonban, aki a vizsgálatot vezette és előadója is a bizottságnak, kijelentette, hogy azonnal lemond tagságáról, ha az ítéletet megelőzőleg a bizottság ellen akciót indítanak. Erre Nessay Pál, aki felszólalását már az elnöknek is bejelentette, elállt szándékától. — Az ítélet iránt különben igen nagy volt az érdeklődés a Házban annál is inkább, mert a kitűzött fél 12 helyett csak 1 óra-
kor hirdették ki az ítéletet, mely szerint a *Gabányi Miklós mandátumát megsemmisítették*. Az 1900 korona költségben együttesen elmarasztalta a feleket.

A bizottság ítélete szövege szerint így szól:

A panaszlónak pótvizsgálat elrendelésére irányuló kérésének a bizottság helyet nem adott, mivel a rendelkezésre álló anyagban elég alapot talált az érdemleges ítélet meghozatalára.

A bizottság kimondotta, hogy a Diósadon 1901 október 2-án tartott képviselőválasztást megsemmisíti s az ítéletet új választás elrendelésé végett a Ház elnökéhez teszi át. A bizottság szótöbbséggel hozta ítéletét. Az ítélet indokolását később publikálják.

A katolikus önkormányzás. A katolikus önkormányzati kongresszus március 10-én ülést tart a tervezet harmadik olvasása és a föllirat megállapítása

tizenhat éves szívének egész tűzével sietett el. A többi kissé izgatott hangulatban mondta el részint ma keletkezett szívügyei történetét, részint a régebbiek állását.

Felóra mulva került a sor Dezsőre. Körülbelül tudták, hogy mit fog mondani.

— Ime, barátaim — kezdte — nyolcan vagytok. József, aki elment, volt a kilencedik, én a tizedik. Tíz fiu közül kilencnek voltak és vannak szerelmei. Artatlan, szelid gyermekszerelemek.

— Ohó! ...

— Nos hát ifju szerelmek. Nekem ilyen soha sem volt. Van sok leány, aki iránt érdeklődöm, annyira, mint ti az imádotjaitok iránt, de ezt én még nem tartom szerelmeknek. Ó, ha én szerelmes volnék, nem firkálnék jámbor versikéket. Hozzá, meg az Ó szép hajáról, szaváról, kegyetlen sorsról, más effélékről, de nem is vacsoráznam kitűnő étvágygyal négy roastbeefet és nem aludnám pompásan tiztől félnyolcig, mint ti, szerelmesek. Én, ha megtalálnám azt a nőt, akit egész életemen át tudnék szeretni, nem nyugodnám addig, amíg biztos nem volnék arról, hogy szeret és az enyém lesz örökre. Es nem lenne ám kilenc és fél szerelmem, de még egy másfél sem! — Hiába, gyerekek vagytok ti mind... És ki tudja, hátha mégis ti vagytok a boldogok, akik már most ismeritek azt a tündéralmot, amiről én még csak ábrándozom: az első szerelmem, amelynek szépségéből, költőiességéből, gyerekes boldogságából semmit sem von le az, hogy — first not least, azaz első, de nem utolsó... Igen, ti vagytok a boldogok.

A fiuk kijelentették, hogy egy rozsdás vasszög

céljából, amelylyel a kongresszus elaboratumát az Apponyi-féle rezolúcióval kapcsolatban fölterjesztik a királyhoz. Ugyancsak ezen az ülésen fogják megválasztani a felséghez menesztendő küldöttséget is, amelyet hir szerint március 13-án fogad a király. A küldöttséget *Vaszary* Kolos hercegrímás vezeti a király elé.

Az áldicsőség. Magyarországnak nagy diplomáciai diadala termett. Oh, nem a cukor kérdésben győztünk, még csak a német vámtarifával szemben sem vívtunk ki semmi engedményt, hanem a *müncheni és nürnbergi* konzulátusi hivatal kapott a minap új fölliratot, amelyen már nemcsak németül, hanem, vastag aranyozott betűkkel, magyarul is olvasható, hogy ott az osztrák-magyar külügyi képviselőlet található. Kellőképp méltányoljuk a magunk részéről is ezt a nagy dicsőséget, de sokkal jobban szeretjük volna, ha nem csak ebben a szerény külsőségekben nyilvánul a magyar nyelv jogosultsága. Saját tapasztalatunkból tudjuk ugyanis, hogy a müncheni nagy követtségen, amelynek egy *Zichy* gróf-a vezetője és a konzulátuson, hol *Bruckmann* volt osztrák állam-tanácsos a konzul, oly kevéssé tudnak magyarul, hogy még a most alkalmazott magyar felirást sem olvashatják el tisztességesen. Es bizonyára elkésesedve sóhajt föl az, aki magyar szóval keresi ügyét-baját abban az épületben, mely mostantól kezdve magyar felirattal hirdeti diplomáciai dicsőségünket.

A földadó revíziója. A pénzügyminiszteriumban most készül a földadó revíziója. Ennek javaslata az egyenes adókról szólóval egyidejűleg kerül a Ház asztalára. A javaslatban lényeges rendelkezések lesznek a becsülő járásoknak helyesebb kikerekítésére. — Befoglaltatik az új osztályok létesítése s az aránytalanságok megszüntetése, melyek egyes földrészeknek, vagy egész dülöknek az egyes művelési ágak különböző minőségű osztályaiiban akár magas, akár alacsony osztályozása folytán bekövetkeztek.

Az autonóm vámtarifa. *Körber* dr. osztrák miniszterelnök ma Budapestre érkezik, hogy *Széll* Kálmán miniszterelnökkel tovább folytassa az autonóm vámtarifa tárgyalásait.

A deési mandátum. *Dániel* Tibor báró deési mandátuma ellen *Korniss* gróf és tizenkét társa újabb petíciót nyújtottak be a Kuriához. *Dániel* Tibor báró kiskorusága a tegnapi nappal telt le, de a petíciót ugyancsak tegnap beadták. Az újabb petíció nemcsak a kiskoruság miatt kéri a választás megsemmisítését, hanem vesztegetés és egyéb visszaélések miatt is.

A gyomai választás. A legnagyobb csendben és rendben ért véget tegnap este 7 órakor a gyomai választás. Délután öt órakor még igen kétséges volt az eredmény *Varkonyi* és *Hentaller* között, de a zár-

ellen a fejüket teszik fel, ha Dezső máris nem szerelmes. Ezzel távoztak.

Dezső a szobájába ment és lefeküdt. Agya mellett ott volt Petőfi költeményeinek gyűjteménye, melyet minden este olvasni szokott és a naplója, amibe mindig ágyban firkált egy pár sort.

Legkedvesebb versét: a Tündéralmot kezdte olvasni. Tulajdonképpen csak formáság kedvéért nyitotta ki a könyvet, mert az egész verset régen kívülről tudta már és a végét önkéntelenül hangosan szavalta:

... Azóta arcom és kezem begyógyult,
Arcom s kezem, mit túske sérte meg,
Szívemből is ki vannak irtva már
Az elváláskor támadott sebek;
De e sebeknél jobban fáj ma nekem,
Jobban fáj az, hogy már-már feledem
Ábrándjaidnak édes üdvösségét
Ó tündéralom, első szerelmem ...

Dezső szeméből kicsordult a könny. Igen, tündéralom az első szerelmem, tündéralom még úgy is, ha nem virágos berekben járunk kart karba öltve Vele, hanem a hirdető táblára írjuk fel: 2?!! — vagy ügyesen táncoljuk a bostont ...

— Boldogok, boldogok, mondta Dezső. Es nekem vajjon mikor lesz ilyen tündéralomban részem?

Reszkető kezekkel írta a naplójába:

«Vajjon nem az lesz-e a sorsom, hogy bus, szeretet nélkül való egyedüllétben éljem le életemet? Ime, ma tizenhat éves vagyok és még máig sem találtam meg Őt ...»

órákor *Hentaller* Lajos 1195, *Várkonyi* 1045 és *Darvas* 3 szavazatot kapott, tehát *Hentaller* 147 szótöbbséggel győzött.

Tűzoltási nyomorúságok. A képviselőház egyik bizottsági termében — mint előre jeleztük — tegnap délután ültek össze a tűzrendészet iránt érdeklődő képviselők és a következő határozati javaslatban állapodtak meg: «Utastítja a Ház a belügyminisztert, hogy terjeszsen be mielőbb törvényjavaslatot, amelyben kimondassék: 1. A tűzoltó-intézmény általánosítása; 2. a tűzfelügyelői intézmény meghonosítása; 3. a biztosító-társaságok tűzkárdíj-bevételei megleelő százalékának az országos tűzrendészeti alapha való beszolgáltatása s ebből a tűzbiztosító országos kiadások tödözése.

A **mária-radnai mandátum.** *Vancsó* Gyula képviselő mandátumát kérvénnyel támadták meg annak idején, de *Vancsó* a petíció elutasítását kérte, mert a kérvényezők közt három választója szerepelt. A Kuria ez ügyben vizsgálatot rendelt el és a folytatóság tárgyalást március 17-ikére tűzte ki.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, márc. 7.

A képviselőház ülése.

Bizonyos megkönnyebbülés látszott ma a képviselőknél, mikor megtudták, hogy *Várkonyi* még sem kerül be a Házba s így egyelőre nem lesz közvetlen baj a szocialista párt miatt. *Hentaller* Lajos, az új gyomai képviselő már meg is jelent a folyosón és még az ülés előtt intézkedett, hogy régi helyét visszakaphassa.

Az ülést *Apponyi* Albert gróf nyitotta meg és rögtön bemutatta *Hentaller* Lajos megbízó levelét, melyet az állandó igazoló-bizottságnak adtak ki. Egyidejűleg *Belteska* Béni előadó bejelentette, hogy *Mohay* Sándor államtitkári kinevezésekor lemondott mandátumáról, de kerülete újból megválasztotta.

Horváth Gyula képviselő emelt ezután panaszt-immunitásának megsértése miatt. A szolnoki választáson ugyanis a választási elnök a választási helyiségből minden ok nélkül szuronyos csendőrökkel vezetette ki. Ezzel ismét beigazolván látja, hogy tiszta választás csak a miniszterelnök képzetében létezik.

Felkaltások a néppárton: Szégyen! Gyalázat! *Szell* Kálmán miniszterelnök erről az esetről még a választás alatt tudomást szerzett és uszította a választási elnököt, hogy mindenben a törvény szerint járjon el.

Horváth Gyula szerint erre a választási elnök azt felelte, hogy ültől a miniszterelnök parancsaira.

Szell Kálmán kijelenti, hogy ő megsürgönyözte, hogy az igazolványokat egyenlő mértékben adják ki és ha az elnökség ezt nem tette meg, akkor tegyelmi vizsgálatot indít ellene. Ami *Horváth* Gyula kivezetését illeti, meg fogja vizsgálni, hogy volt-e joga *Horváth* Gyulának ott lenni?

Apponyi Albert gróf elnök az ügyet a mentelmi bizottsághoz teszi át és a holnapi ülésre kéri a Ház határozatát, hogy mennyi idő alatt köteles a mentelmi bizottság jelentést tenni *Horváth* Gyula ügyéről.

A napirend során a **belügyi költségvetés** folytatóság tárgyalására tért át ezután a képviselőház.

Kovacs Pál nézete szerint a vágyvecei és számbokrétai választási visszaélések a közigazgatás hibáira vallanak. A közigazgatás bírálata után a fővárosi törvény revíziójára tér át. Helyesli *Vázsonyi* Vilmos kijelentését, hogy a választói jogot nem szabad korlátozni úgy, mintha csak az szavazhatna, ki az összeíró bizottság előtt előzetesen jelentkezett. A fővárosi törvényről hozzák be az összetérhetetlenséget, mert sehol annyi összetérhetetlenség nincs, mint a városatyák között. A részletekre térve, a főpolgármesteri, főispáni és főispáni titkári állások eltörlését kívánja. A színművészeti tételt a mai rossz gazdasági helyzet mellett magasnak tartja. Az államrendőrség költségei is mindig növekednek és súlyos terhet rónak úgy az államra, mint a fővárosra. Ezen hátrányoknál fogva a költségvetést nem fogadja el.

Szell Kálmán miniszterelnök nem akar az adminisztráció is retormról bővebben szólni. Már sokszor elmondotta ugyanis, hogy milyen eszmék fogják e tekintetben vezetni. Az adminisztrációt államosítani fogja azon határig, míg azt az ország nemzeti és gazdasági érdekei megkivánják. Eddig és nem tovább. Az önkormányzatot tenn akarja tartani, nemcsak mert a szabadságszerető emberek közé tartozik, hanem mert az ország érdekét tartja mindig szem

előtt. Hogy mik lesznek a gyakorlati vezéreszmék, azt majd a törvény előterjesztések ismét ki fogja fejteni. Nem köti magát ahhoz, hogy az egész kérdést egyszerre terjeszse a ház elé, mert azt nem lehet várni, hogy a reformok, melyekre szükség van, az utolsó részlet elkészítése után léptessenek életbe. Az adminisztráció megváltoztatását a községeknek és járáások reformálásánál fogja kezdeni. A részletekre tér ezután át. *Bedőházy* beszédére vonatkozólag kijelenti, hogy nagyon vastag tévedésben van, midőn azt állítja, hogy a klikkek uralma most is fennáll. Az a panasz, hogy nincs önkormányzat, mert minden felebezés a minisztérium elé kerül s mindent az intéz el. A panasz oly nagy akkor lehetne, ha ez ellen intézkedés részéről nem történnék. Azt is panaszkolják, hogy a centralizációban van a baj és azért őt támadják. Pedig ő határozottan kijelentette, hogy a decentralizációnak híve. Azt hozzák fel, hogy ő kötelességét nem teljesíti, hogy ő egyáltalában nem tesz semmit e bajok orvoslására. Nem tudja, honnan származik e vád, holott mindenki előtt tudja van, hogy ő a helyszínen megbízott embereivel, kiket már kipróbált, megvizsgálta a helyzetet és bőven referált magának. *Visontai* azon alapon támadt ellene, hogy nem elég liberális az egyesületi és gyülekezési kérdésekben. Az egyesületi jogot és gyülekezési jogot, mint a közigazgatás és alkotmányosság egyik fontos alapját és annak fontosságát elismeri és annak barátja. Azonban e jogokat korlátozni kell, mert különben a szabadságból szabadság lesz és megtörténhet, hogy a gyülekezési jog korlátozásának hiánya olyan viszonyokat hozhatna létre, melyek az államra és társadalomra veszedelmesek lehetnek. *Visontai* elismeri az ő liberalizmusát, mikor azt mondja, hogy kevesebb a panasz, mint előbb s ez eléggé vall a belügyminiszter liberalizmusa mellett, ha politikai ellentélei a javulást elismerik. A gyülekezési jogról az 1848-as törvény ugy intézkedik, hogy e jogot korlátozza azáltal, hogy megelőzőleg a gyülekezéssel jelentést kellett tenni. Elismeri, hogy a Perczel-éle rendeletet nem vonta vissza, de ugy alkalmaztatja, hogy az ellen kifogás nem lehet.

Hogy tehát most is engedélyhez kötik a gyülekezési jogot, az onnan van, mert nem szabad ilyen jog korlátlanul és ellenőrzés nélkül hagyni.

Ami a gyűjtési jogot illeti, azt bizonyos esetekben megengedi, de azt, hogy mindenki gyűjthessen bármily célra, esetleg nemzetellenes, vagy erkölcsellenes célra lehetetlen megengedni. A községi bíraskodás tekintetében általános reformban fog intézkedni. *Molnár* János és a néppárt panaszait cáolja ezután, majd így folytatja: Itt az országban megtisztult az atmoszféra (Ellenmondás balról.) hasztalan állítják az urak az ellenkezőt, ezt el kell ismerni, hogy **pártállása miatt ma senkitem üldöznek**. Ha egyes esetek elő fordulnak, azonnal intézkedik és a jogtalanságot megbünteti. A közigazgatás terén mindenütt, minden téren szigorúan megtartja az objektivitást. A költségvetés elogadását kéri. (Zajos éljenzés jobbról.)

Szell Géza személyes kérdésben kijelenti, hogy az ő esetét illetőleg igaza volt a miniszterelnöknek, de ez nem bizonyítja még azt, hogy más esetekben is helyesen intézkedett.

Apponyi Albert gróf elnök ezután bezárta a vitát és szünetet rendelt el. Szünet után a **belügyi költségvetés** részletes tárgyalására került a sor.

Bizony Akos csekélynek tartja a megyei közigazgatásra szánt költségeket, annak jövőben emelését kéri és ennek reményében a tételt elfogadja.

A Ház a megyei közigazgatás tételét a pénzügyi bizottság jelentésével együtt elfogadta.

A főispánok és a főpolgármester tételénél *Pichler* Győző szólalt fel és éppen a fővárosi törvény reformját sürgette, mikor a megsemmisített diószadi mandátum révén váratlanul újra kitört a Házban

a vihar.

Az ötödik bíráló bizottság ugyanis *Münnich* Aurél elnöklése alatt e pillanathban hirdette ki, hogy *Gabányi* Miklós diószadi mandátumát megsemmisíti. *Papp* Zoltán dr. volt az első, ki ezt a hírt megtudta és a terembe rohanva, dörgő hangon kiáltotta:

— Szégyen és gyalázat, hogy egyhangú választást megsemmisítenek.

Az ellenzék óriási zajt csapott e kijelentésre, míg *Szell* Kálmán miniszterelnök, ki a botrány okát kezdetben nem érte, fölemelkedett helyéről és hangosan kérdezte:

— Mi az? Mi tetszik?

Papp Zoltán készséggel felelt a kérdésre:

— Gabányi mandátumát megsemmisítették!

E pillanathban *Visontai* Soma fékevesztett dühvel uerőtől helyéről és stentori hangon ordította:

— Ez a jog, a törvény és az igazság? Nos hát, így bánik majd a kormány az ellenzék is.

Az óriási zajt az elnöki csengettyű nem bírta legyőzni és így nyomtalanul veszett el *Apponyi* Albert gróf elnök kijelentése, hogy *Visontai* és *Papp* Zoltánt rendreutasítja, A nagy kavardás közepette a miniszterelnök huszszor is felállott, hogy szót kérjen, de mindig csak visszaült székébe, mert a rettenetes zaj miatt nem tudott beszélni. Végül *Apponyi* Albert gróf elhagyta az elnöki emelvényt és a miniszterelnökhöz sietett, hogy a helyzetről tanácskozzék vele. Ugyanekkor *Münnich* Aurél is belépett a terembe, amire a botrány még inkább fokozódott.

— Abcsug!

— Ki vele!

— Dobátok ki! Kiáltották az ellenzékéről, de valamennyi kiáltást tulharsogta *Kubik* Béla szava:

— Meg kell tanítani őket, hogy a törvényt tiszteletben tartsák!

Az ellenzék képviselői ekkor a terem közepére rohantak s ott óriási zaj között kiabáltak és veszekedtek. A tolongásban *Kubik* Béla és *Ballaqi* Géza egymással szembe kerültek és a vitaközös hevében az óriási erejű *Kubik* ellen ragadta *Ballaqi* és eltaszította utjából. A tettegesség láttára a képviselők közbe léptek és szétválasztották őket.

Ugyanekkor a terem közepén *Szell* Kálmán, *Apponyi* Albert gróf, *Daniel* Gábor, *Tallian* Béla és *Barabás* Béla tanácskoztak és a vitaközösből kihangzott *Tallian* emelt hangja:

— Ez türehtelen és teljesen méltánytalan állapot.

— Ilyen körülmények között nem lehet az ülést tovább folytatni, mondotta *Apponyi* Albert gróf.

Ez a vélemény győzött. *Tallian* fölsietett az elnöki székbe és erős hangon kiáltotta alá:

— A helyzetre való tekintettel ma nem tárgyalhatja a Ház tovább a napirendet.

— Nem is tárgyaljunk tovább, míg igazságot nem kapunk, kiáltott közbe *Papp* Zoltán.

Ezt a jelszót az ellenzék tüstént felkapta és egyhangulag kiáltotta:

— Nem tárgyalunk tovább!

— Majd teremünk mi igazságot.

— Majd megtanítjuk mi a kormányt, hogy mi a jog, törvény és igazság.

Tallian Béla elnök ekkor megrázta a csengettyűt és kihirdette az elnöki döntést:

— A költségvetés tárgyalását a Ház holnap folytatja. Az ülést bezárom.

Még alig hagyta el *Tallian* sietve az elnöki széket, az ellenzék már is hangosan tiltakozott az elnöki kijelentés ellen.

— Dehogy is folytatjuk a költségvetés tárgyalását.

— Holnap mi muzsikálunk, kiáltotta *Pichler* Győző.

Mivel azonban az ülés be volt zárva, a képviselők lassanként kivonultak a teremből azzal, hogy a mai viharok holnap következnek a folytatása.

A képviselők kivonulásakor már híre járt a folyosón, hogy a *Ballaqi* Géza és *Kubik* Béla között fölmerült incidensnek fegyveres mérkőzés lesz a folytatása.

A Kossuth párt rögtön az ülés után pártértekezletre gyűlt össze a képviselőház első emeleti bizottsági termében, hol egyelőre *Barabás* Bélát vették rá, hogy mondjon le a bírálóbizottsági tagságáról. Együtt elhatározták, hogy a holnapi ülésen az egész bizottság lemondását követelik. A tanácskozást egyébként az est folyamán tovább folytatják a pártkörben, de a szabadelvű párt is tart ma tanácskozást a botrány ügyében.

Az új miniszter beköszöntője.

(A Magyarország tudósítójától.)

Budapest, március 7.

Horánszky Nándor, kereskedelemügyi miniszter ma foglal a el hivatalát. Ez alkalommal délelőtt 11 órákor fogadta a minisztérium tisztikarát élén *Nagy* Ferenc dr. államtitkárral.

A tisztviselői ker a miniszter elfogadó szobájába vezető ajtó előtt sorakozott s a terembe lépő minisztert lelkes éljenzéssel fogadta. *Nagy* Ferenc dr. államtitkár a miniszter elé lépve beszédet intézett hozzá. Beszéde elején kijelentette, hogy a tisztikar hódoltszeteletét ölt bemutatni és szolgálatait a nagy közigazgatási kérdések nagy munkájához egész lélekkel ajánlják föl valamennyien. A nagy feladatokról szólott ezután, melyek megoldására erős férfi vállalkozhatik, oly férfi, kiben van tudás és tapasztalat, kiben van erély, hogy megvédje a nemzet nagy érdekeit, melyek e minisztériumra vannak bízva. Az ország Nagyméltóságodban tanulta meg-

BUTOROK

egy készpénzért, mint részletfizetésre leegyszerűsítettől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók

Ehrentrau és Fuchs Testvéreknél.

És lepra hivatkozók az szavakét engedelményben részesülnek.

Budapest, VI., Teréz-körut 8.

(Andrássy-ut közlélben).

Nagy képes arjegyzők ingyen

ismerni — ugymond — ezt a lérfiut és bizalommal tekint amaz eszmék és elvek megvalósítása elé, melyeket Nagyméltóságod oly gyakran s oly ékesen hirdetett.

A beszédet itt lelkes éljenriadal szakította meg, amelynek csillapultával az államtitkár biztosította az új minisztert, hogy a tisztikar nemes ambícióval fogja követni az irányt, melyet munkásságuknak kijelöl. Végül így fejezte be beszédét: Az Isten adjon erőt, egészséget a nehéz feladatok teljesítésére és ennek az önteláldozó tevékenységnek legyen minél több sikere.

Hosszantartó éljénzés után Horánszky Nándor kereskedelmi miniszter felelt az üdvözlésre:

Igen tisztelt uraim! Az államtitkár ur ő méltóságának imént elhangzott és — midőn a közgazdaság különböző ágának harmóniáját is hangsúlyozta, különösen böcs szavai élenkítik bennem a bizalmat és reményt annak a hivatásnak a szolgálatában, amelyet ő császári és apostoli királyi Felsége a miniszterelnök ur ajánlára törvényeinknek megfelelő módon legkegyelmesebben reám ruházni méltóztatott. (Eljénzés.) Mint lelkiismeretes ember, nem kis gonddal, de azért szilárd elhatározással vállalkozom kiváló elődöm után ezen, mély hálával fogadott misszió betöltésére.

Végig tekintett beszédében ezután a miniszterium széles ügykörén, a helyzeten, amelynek kialakulása javarészt a gazdasági érdekek helyes megoldása körül forog. Ezeknek irányítása e miniszterium nehéz, de szép feladata. A siker érdekében vasszorgalommal kell dolgozni, hogy az ország jogosult kívánságainak megfelelhessenek.

Kijelentette, hogy föltétlenül bizik a tisztviselői kar ügyzeretében s beszédét a következőkkel fejezte be: En, tisztelt uraim, idehoztam teljes munkamerőmet, teljes odaadásomat és a munkát nagyon meg tudom becsülni, mert magam is ennek az emlíni nevekedtem fel. (Tetszés.) Legyenek Önök meggyőződve, hogy ha ezen munkát együttesen akként fogjuk teljesíteni és teljesíteni, amiként azt tőlünk az ország megvárja, én leszek a legboldogabb önök között. (Elénk tetszés és éljénzés.)

Nekem, t. uraim, a legnagyobb örööm akkor lesz, ha én a miniszterium tisztikarának a működését közvetlen megfigyelésem alapján akként fogom méltányolhatni, amiként azt magam részéről óhajtom, várom és remélem. Legyenek továbbá meggyőződve, hogy nekem fog öröömre szolgálni, ha ennek tudatában és ennek felismerésében a tisztikar érdekeiért valamit tenni szerencsés lehetek. (Elénk éljénzés.)

Köszönöm önöknek szives megjelenését, bizalmát és barátságát és kérem, hogy önök is tartsák meg ezt működésük egész vonalán. Legyenek önök hozám azzal a bizalommal, amely kell, hogy a szolgálatnak lelket, szellemét képezze s ezt részemről is meg fogják találni. Ajánlom magamat szives barátságukba. (Elénk éljénzés.)

Végül a miniszter a miniszterium szakosztály-főnökeket fogadta, kiket Nagy Ferenc államtitkár mutatott be neki.

Világ folyása.

Budapest, márc. 7.

A szerbiai rosszul sikerült államcsiny, bár mindinkább veszíti komoly színezetét, amint részletei ismeretessé válnak, mégis komoly következményeket fog a Karagyorgyevicsokra hozni. A szerb nép a merénylet hatása alatt lelkesedve sereglik Sándor király köré s a trónkövetelőre nézve sokkal rosszabbnál áll a dolog, mint eddig valaha állott. A magyar föld felől is szigorú határ fogja ezután az izgatásokat fogadni. A Karagyorgyevicsok üzelméi a hazai szerbek között, visszatetsző a kormányznak s kísért amellet a magyar államra. Egyre azt hangoztatják, hogy magyar földről indul ki a szerb trónkövetelő munkája, ami amellet, hogy nem igaz, a külföld előtt különös színben tünteti föl államiságunkat. A kormány erőlyesen fog intézkedni, hogy szó se lehessen többé ezekről a dolgokról.

A francia lapok szerint a nacionalistákra nagy csapás, hogy *Loubet* köztársasági elnök éppen a választás idején fog Pétervárra menni és különösen, hogy a kormány az utazás időpontját még a választás megkezdése előtt kitzítte. A nacionalista lapok hónapokon át azt hirdették, hogy a cár nem avatkozhatik Franciaország belső politikájába s nem támogathatja a mostani kormányt s hogy ennél fogva a kormány csak a választás után állapíthatja meg a pétervári látogatás időpontját.

S ez a híresztelés most egyszerre fiaskót mondott,

TÁVIRATOK.

Az általános választójog.

Brüsszel, márc. 7. Egy népgyűlés, amelyen több liberális és szocialista képviselő beszélt, táviratot küldött a királynak, amely ezt mondja többek között: 2500 munkás és polgár figyelmezteti a királyt az általános választójog érdekében rendezett tüntések komolyságára és kéri, hogy hatalmával oda-hasson, hogy a választójog kérdése minél előbb és békésen megoldassék.

A gyűlés után a jelenvoltak zárt sorokban végigvonultak a város főutcáján.

A macedon mozgalom ellen.

Páris, márc. 7. A Havas-ügynökség jelenti Athénből: A görög kormány megiltotta, hogy a török határon át fegyvereket és lövészeket vigyenek ki. A Neon Aszti szerint a kormány ezzel az intézkedéssel az a célja, hogy Macedóniában meghiusítson minden agitációt. A kormány erről az intézkedésről értesíteni fogja a portát.

A porta és az örmények.

Konstantinápoly, március 7. A porta értesítette az örmény patriarkátust, hogy az örmény iskolákban tilos az örmények történetének tanítása. Ormanian patriarka határozottan tiltakozott az intézkedés ellen és lemondásával fenyegetőzött arra az esetre, ha a tilalmat véreahajják. A patriarka kijelentette, hogy ragaszkodik ehhez az elhatározásához, mert semmi okot sem lát arra, hogy megtiltásák az örmény történelem tanítását, amely összefügg a hitoktatással és mert minden vallásfelekezetenek megengedik nemzeti történetének tanítását.

VIDÉK.

A marosvásárhelyi Székely Társaság — írja levelezőnk — kedden nagy érdeklődés mellett tartotta 68-ik összejövetelét, amelyen jelen volt Sándor János főispán és Budapestről Borszék Soma nyug. miniszteri osztálytanácsos. Szentgyörgyi Dénes II. titkár bejelentette, hogy a László Gyula elnöksége alatt kiküldött bizottság 12 előadást rendezett az iparos közönség részére. A látogatók száma minden alkalommal 500-on felül volt. Az előadások sorozatát a bizottság mult vasárnap a színpadon hangversenyyel fejezte be óriási hallgatóság előtt. Az előadók tiszteletdíjukat a Társaságnak adományozták. Máthé József titkár előterjesztésére megállapították a székely kongresszus társaságátba fölveendő ügyeket. Ezek 1. A kivándorlás s kapcsolatosan a romániai székelyek helyzetének javítása. 2. Nevelés- és oktatásügy. 3. Társadalmi kérdések: a) a Székelyföld idegenforgalmának emelése, b) közszociális intézkedések, c) telepítés, d) munkaközvetítés, e) erkölcsnemesítő egyetlek, f) iparpártolás. A végrehajtó bizottságba kiküldték Kömőcsy József dr. elnöklete alatt Deák Lajos, Máthé József, Sebess Dénes és Fenyvesy Soma tagokat. László Gyula indítványára elhatározta a társaság, hogy a Székelyföld idegenforgalmának emelése érdekében széles körben mozgalmat indít. Először is felkéri az összes hazai magyar tanintézetek igazgatóságait, hogy a tanulók nyári kirándulásait irányítsák a Székelyföldre. Héi körutat állapított meg s ezekre nézve pontos utitervet és költségvetést készít. Fölkéri az összes társtársaságokat, hogy a Székelyföldre érkező tanulókat esetlőre esetre fogadják és kalauzoiják, lehetőleg ingyen szállást biztosítsanak számukra, a fürdőt ingyen szállással és fürdőjegyekkel lássák el. Egyik társaság a másik társaság székelyföldi kiséreje el a kirándulókat, magyarázzák és ismertessék a vidék történelmét, hely- és néprajzát. Megkeresik a társaságnak Budapesten lakó tagjait, hogy a fővárosi menetjegy iródával a nyár folyamán egy-két kirándulást rendezzenek Székelyföldre. **Borszék Soma** tiszteletbeli tag három javaslatot terjesztett elő. 1. Hogy a Budapesten levő székely tanoncok és iparos-segédék érdek-képviselőtére Budapesten iroda állíttassék fel; 2. A székelyföld egyik vasuti fővonala Bodcán vezetessék keresztül; 3. A lentermelés a toplicai meleg források kihasználásával Gyergyó- és Toplica-vidéken meghonosíttassék. Mind a három indítványt a társaság pártoló ajánlattal a Székely kongresszus végrehajtó bizottsága elé terjeszteti határozta. A **sepsi-szentgyörgyi földmives iskola** létesítését a társaság melegen pártolja s föliratot intéz a kormányhoz.

Harminc év a tanári pályán. Kapuvári levelezőnk írja: Alsó- és felső-ruttkai **Matusovics Rattkay Gyula** kapuvári polgári iskolai tanár és ipariszkolai igazgató március 1-én érte meg a tanügyi

pályán való működésének 30-ik évét, mely alkalommal kartásai és növendékei meleg, őszinte, szívből-övó ovációban részesítették. Ez alkalommal **Szabó Károly** királyi tanácsos, Sopronmegye tanfelügyelője az őszinte szeretet hangján táviratilag üdvözölte pályatársát. A többi sürgöny s üdvözlőlevél is legfőbb bizonyítéka volt annak, hogy a lankadatlan, kitartó munka a legnagyobb szerénység mellett sem maradhat titokban; megszólal a szeretet, a hála, az elismerés s meghatott lélekkel köszönti a hazafias érületű, kötelességtudó tanügyi lérfiut, a lankadatlan munkaszeretőt s a hazai irodalom szerényen elvonuló s mégis ismert munkását. A hála, a szeretet azonban legmeghatóbban nyilatkozott még akkor, mikor az ünnepelet a családias jellegű vacsoránál elhangzott pohárköszöntőkre első sorban azzal felelt, hogy könnyekig megindultan szállt vissza lelke a küzdelemteljes 30 esztendő kiinduló pontjára, hol az első lépések támogatója a még most is élő, Magyarország legöregebb tanítója, a Sávolyban működő Vargha János volt. S a minden jelenlevőt megindító meghalhang után megszólalt a szomszéd szobában egybegyűlt növendékek hegedűkíséret mellett előadott lelkésült éneke: «Hazádnak rendüle.lenül!...»

— A kolozsvári fegyelmi ügyek. Megirtuk, hogy a **Deák** kolozsvári rendőr-főkapitány és **Szabó** alkapitány ellen indított fegyelmi vizsgálat elposványosításáért **Nagy Mór** dr. helyettes polgármester ellen a főispán fegyelmi vizsgálatot rendelt el. **Nagy Mór** dr. és a szolgálatára siető lapok, valóságos nyilatkozatözönnel akarják elmérgesíteni az ügyet és **Szacsina** polgármesterre is kiterjeszteni kívánják a fegyelmi vizsgálatot. A nyilatkozatok tömegéből, melyekben újabb és újabb vádak burjánzanak fel a cátolatokkal már szinte kibogozhatatlan szövevénygyubancolódba, alig lehet kibontakozni. **Szacsina** Géza polgármester egyik kolozsvári lapban higgadt hangu nyilatkozatban közzé teszi, hogy a személye ellen indított hajszá kirohanásaira hirlapi nyilatkozatokban felelni nem fog. Az ügy illetékes fórum előtt van s ott tudni fogja magát igazolni, s kiderül majd, hogy kit terhel a felelősség.

Marosvásárhely kölcse. Marosvásárhely függő adósságainak rendezésére nagyobb kölcsönt akart felvenni, ám a kölcsönügy a nagyobb intézetek tartózkodasan megteneklett. A helygyminiszter most értesíti a várost, hogy a magyar általános hitelbankkal közvetlen tárgyalásokat folytatott a kormány s a bank hajlandó egy évre s az 500,000 koronás kötvényezet regalekötvény letétele ellenében 400,000 koronás kölcsönt adni az osztrák-magyar-bank mindenkori kamatábanál félszázalékkal drágábban, tehát jelen esetben 4 százalékról. Ebből aztán az összes függő adósságok törleszhetők lesznek. Kilátás van arra is, hogy a jelzáloghitelbank a mostani kölcsön lejártával hasonló föltételekkel 400 ezer koronát hajlandó hosszabb időre konvertálni. A sikerben nem kis részt köszönhet a város **Sándor János** főispán közbenjárásának.

FŐVÁROS.

— **Háziurak és házmesterek.** Ha ketten veszednek egy harmadik örül. Ezt a régi latin közmondást cáloja le a háziurak és házmesterek civódása. A házmesterek emlékiratban sürgettek a fővárosnál a házmesterség szabályozását s természetesen minél több jogot követelnek a maguk számára. Az emlékiratra a háziurak válaszoltak s tiltakoztak a házmesterek összes követeléseit ellen. Tegnap értekezlet volt **Lung** tanácsos elnöklésével, melyen az ellentétes érdekeket akarták kiegyenlíteni. Jó lenne, ha a tanács a harmadik faktort, az irigylésre éppen nem méltó lakókat is meghallgatná, mert első sorban ezek vannak a hatóság védelmére utalva a nagybatalmak és apró helytartók basáskodásaival szemben. — De persze ugy kell nekik, mért nem házmesterek, vagy legalább is háziurak, mikor Budapesten 100 forintért is lehet kapni egy háromemeletes házat, amelyen persze 4 emeletnyi az adósság.

— **A színházak tűzbiztossága.** A főváros a színházak tűzbiztosságára új szabályrendeletet dolgozott ki. Az új szabályrendelet legfontosabb intézkedése, hogy csak azoknál a színházaknál követeli meg, hogy mind a négy oldala szabadon álljon, amelyek hat-száz személynél többet fogadnak be. Kisebb színházakat saroktelekre is lehet építeni. Az új szabályzat-hoz a közmunkák tanácsa is hozzájárult.

— **Az iskolapénz.** A városi költségvetés tárgyalásakor felmerült az a terv, hogy az iskolapénz-szabályzatot revízió alá vegyék, ugy hogy az elemi iskolákban korlátozzák a tandíjmentesek számát, a középiskolákban pedig felemeljék a tandíjat. **Bárczy** István dr. tanácsos dolgozik a terven, s két napot át vitatta a polgári és elemi iskolai igazgatókkal, hogy milyen alapon vélik megoldhatónak a tervezetet.

SZÉTKÜLDI:

ERÉNYI gyógyszerész **SZABADSZÁLLÁS.**

Főraktár: TÜRÖK, Király-utca 12. sz. és EGGER gyógyszerész Váci-körút 17.

Ha izzad.

ha viszket a teste, ha sémörös, ha bőrküftései vannak, ne csináljon semmit, csak egy tégely **ERÉNYI-féle ICHTIOL-SALICYLT** vegyen. Szagtalan.

Ara 3 korona.

NAPIHIREK.

Budapest, március 7.

T. előfizetőinket, kiknek február 28-án lejárt az előfizetése, kérjük az előfizetés mielőbb való megújítására, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

— (Személyi hírek.) Kovács Sebestyén Endre dr. Hont vármegye tisztii főorvosának, az ipolyvári vármegyei kórház létesítése körül szerzett érdemei elismerésül a király a királyi tanácsosi címet adományozta, továbbá megengedte, hogy Bakos János budapesti kir. ítélőtáblai bírónak, saját kérésére ideiglenes nyugalmába helyezése alkalmából, a bírói pályán szerzett érdemeiért a legfelső elismerés tudtul adassék. — Várossy Gyula dr. fejevári új püspök, aki azelőtt a budapesti papnevelő-intézet kormányzója volt, tegnap bucsuzott el az intézet növendékeitől. — Alfonz spanyol király koronázásán Jenő főherceg fogja a magyar királyt képviselni. — Tisza Kálmán állapotában, ki az egész télen át gyöngékedett, jelentékeny javulás állott be. Ha az idő nem válik hűvösebbre, néhány nap múlva már kikocsikázhatik s e hónap 20-án Abbáziába megy üdülni. — Podmaniczky Frigyes bárót nevenapja alkalmából tegnap este a szabadelvű pártkörben lelkesen üdvözölték. — Frigyes főherceg ma reggel a baranyavári állomásról több napra bélyei birtokára utazott.

— (A király Budapesten.) A király ma az egész napot dolgozószobájában töltötte. Látogatást sehol sem tett, államügyekkel foglalkozott.

— (A pápa jubileuma.) A pápa tegnap kezdte meg a jubiláris ünnepre hozzá küldött rendkívüli követségek fogadását. Fogadta Nissard francia nagykövetet, azután a németek rendkívüli követségét, melyet Goa altábornagy vezetett. Végül a bajor követséget fogadta a pápa.

— (Horánszky üdvözlése.) A magyar köztisztviselők országos szövetsége elhatározta, hogy Horánszky Nándort miniszterre való kinevezése alkalmából küldöttségileg üdvözlik. Horánszky mindig szószólója volt a tisztviselők érdekeinek s a küldöttség kérti fogja, hogy jóindulatában tarssa meg őket továbbra is. A veszprémi és aradi szabadelvű párt üdvözlő táviratot intézett a miniszterhez, a nagypárdi kereskedelmi és iparkamara fölíratban üdvözölte.

— (Belügyminiszteri tisztviselők vacsorája.) A belügyminiszteri tisztviselők tegnap este az István főherceg szálló különtermében vacsorát rendeztek, melyen Széll Kálmán miniszterelnök, Széll Ignác s Gullner Gyula államtitkárok is megjelentek.

— (Hegedüs Sándor nyudija.) A Budapesti Tudósító jelenti: A lapok ama jelentésére, mintha Hegedüs Sándor miniszteri nyugdíját két nyugdíjintézet részére adományozta volna, illetékes helyről azt a felvilágosítást nyertük, hogy Hegedüs Sándor erről még senki előtt nem nyilatkozott. Szándéka ugyan ezt a nyugdíjat jótékony célra fordítani, de az elosztásra nézve eddig még nem határozott.

— (Nemesi névváltoztatás.) A király megengedte, hogy Csipe Antal kincstári jogügyi igazgatósági irodasegéd tiszt családnevet, régi magyar nemességének és «drága-vilmai» előnevének épségben tartása mellett «Deesy»-re változtathassa.

— (Andrée.) A pár évvel ezelőtt eltűnt vakmerő léghajósról ismét hír jön. New-Yorkba érkezett az a hír, hogy vad eszkimó törzsek a Churchill folyó mellett meggyilkoltak három embert, kik egy léghajóból szállottak alá. — Ezek az emberek valószínűleg Andrée és társai voltak, amit egy winnipeg-i távirat szerint az Andrée felkeresésére kiküldött expedíció is bizonyít.

— (Marconi újabb sikere.) Marconi drótnélküli táviró gépével 1551 tenzeri mértőlönnyi távolságból váltott üzeneteket Poldhu állomással Cornwallban. A zseniális feltaláló azt mondja, hogy gépével, ha erősebb áramra rendezi be, akár az egész földgömb körül képes táviratot küldeni oly módon, hogy kelet felé elindít egy táviratot, s nyugatról ugyanaz a készülék fölfogja. Arról már meggyőződött, hogy a föld felületének görbülete nem akadályozza meg a villám-áram tovább haladását. Végül azt is kijelentette, hogy három hónap múlva Európa és Amerika közt rendszeres távirati összeköttetés létesítését reméli.

— (Házasság.) Isépy Dezső honvéd főhadnagy eljegyezte Deák Mariskát Brassóban.

— (Esküvő a bur csataterén.) Egy angol fogásba jutott holland orvos írja a következő érdekes háboruepizódót egy amszterdami lapba: Lindleisport határában táboroztunk, mikor egy fiatal bur arra kért, hogy adjak néhány gombostűt, melylyel menyasszonyának még teljesen nem kész ruháját összetűzdelje, mert az ügy sürgős s ki tudja, mikor érnek rá megesküdni. A szegényes csküvőt egy le-

égett farmban tartották meg s épp lakodalmi ebédhez ültek vidám harmonikaszó mellett, mikor puskaropogás riasztotta szét a vendégsereget. A harmonika elhallgatott, a poharakat eldobálta a násznép s felhangzott a kiáltás: Lóra emberek! Nyeregbe pattant a másfélórás férj is s ment neki a gyűlölt angolok tömegének. Másnap délelben érkezünk vissza a községbe. A fiatal leányasszonyt már nem találtuk. Azt elvitték az angolok — hadifogolynak.

— (A postamesterok sorajátéka.) A postamesterok által menedékházuk és nevelőintézetük javára rendezett sorsjátéknak huzását tegnap tartották meg Mezőberényben a járási főszolgabíró és a királyi közigazgatási ellenőrzésével. A főnyereményt, mely egy 10.000 korona értékű briliáns ékszer-garnitúra, a 45719 szám, a második nyereményt (18 személyre való ezüst evőkészlet, értéke 2000 korona), a 25166 szám, a harmadik nyereményt (egy pár nagy hétégu ezüst gyertyatartó, értéke 1000 korona), a 79465 szám, a negyedik nyereményt (gyémánttal kirakott arany női óra, értéke 500 korona) a 20000 szám, az ötödik nyereményt (egy briliáns férfi gyűrű, értéke 500 korona) a 41077 szám nyerte el.

— (Kati.) Veterán poétánk, Lauka Gusztáv nejét hívták ekként, mikor még csak apóljája s nem hitvese volt Laukának. Hogy milyen komolyan fogta fel gondviselői szerepét, arról szól a következő kis történet: Mult év telén Lauka bátyánk elment színjátszóba. Előadás alatt egy méltóságos ur meghívta Laukát teára. Lauka meg is ígérte, hogy elmegy, amibár tudja, hogy az előcsarnokban várja Kati, aki nem barátja az ilyen kimaradásoknak.

Amint kijönnek a színházból, Lauka odamegy Katihoz s nyájasan mondja:

— Nem mehetek haza, lelkem, meghívott teázni a méltóságos ur.

No de erre megszólalt Kati:

— Mard adok én magának méltóságos urat, csak ne jöjjön haza. Hej...

Satöbbi s Lauka bácsi nem ment teázni.

— (Halálhír.) Hatsch Ignác, az első és legmunkásabb térképrajzoló, akinek térképei ezekre rugtak s kit csaknem minden műveit állam kitüntetéssel s közhasznú munkásságáért, meghalt Budapesten 74 éves korában. Hatsch mint honvédszt végig küzdötte a szabadságharcot.

Némethy Lajos református lelkész hetvenhat éves korában tegnap elhunyt Debrecenben. Az elhunyt részt vett a szabadságharcban. A részvét általános. Szombaton temetik.

— (Az új országház újságírói karzata.) A Budapesti Újságírói Egyesület tegnap választmányi ülésén Adorján Sándor szónója tette, hogy az új országházban az újságírók számára kijelölt hely olyan rosszul van elhelyezve, hogy az újságírók nem teljesíthetik kellőképpen a kötelességüket. Indítványozta tehát, hogy egy építészszel bizottságot küldjön ki a választmány, mely helyszíni szemlét tartson az új házban s ennek alapján a miniszteremléknél s házelnöknél kérik más hely kijelölését, esetleg az újságírói karzatnak megfelelő helyre való építését. A választmány elfogadta az indítványt.

— (Osmagyar sirok.) Szeged mellett még mult évben régi sirokra bukkantak, melyekről már akkor azt hitték, hogy oszmagyar korból valók. Az újabb leletek megerősítik e feltevést. A napokban az asztásonként olyan sirokra akadtak, melyben a csontvázzal mellett löcsontok, kengyel s fegyverzet is volt. Ezek kötséglelenné teszik, hogy ott oszmagyar temető volt, mert kengyelt más nép nem használt s a löcsontok eltemetése is csak az oszmagyaroknál volt szokásban.

— (A bábaugy rendezése.) Tauffer Vilmos egyetemi tanár, a bábaugy rendezésével megbízott kormánybiztos a miniszterelnök elé terjesztett jelentésében szükségesnek mondja, hogy az 1500 lakossal bíró községeket rá kell szorítani, hogy okleveles bábát képeztesse ki, de állami segítséggel; az 1000 léleknel kisebb lakosságú községek, ha okleveles bábát nem tarthatnak, kötelesek a már régóta kontárkodó néket két hónapig taníttatni, hogy fővárosi képesítést kapjanak. Az egész országban egyszerre lehetetlen a bábaugy rendezése, azért első sorban az elhanyagolt északi megyékben csinálnak bábaiskolát. 1901 végéig 21 megyében indult meg a bábaugy rendezése.

— (Rövid hírek.) Követségből nagykövetség. A washingtoni osztrák-magyar követséget és az egyesült államok bécsi követségét legközelebb nagykövetségi rangra emelik. — Vidéki hírlapírók dolga. A vidéki hírlapírók országos szövetsége tegnap Szegeden Kulinyi Zsigmond elnöklésével igazgatósági ülést tartott, melyen megállapították a szövetség vagyónának jövő kezelését. Örömmel vették tudomásul, hogy a magyarországi hírlapírók nyugdíjintézete vidéki hivatásos hírlapírókat is felvesz tagjai közé. A szövetség tehát nem alakít külön nyugdíjintézetet, hanem vagyónából segítségeket utalványoz majd ki megszorult tagjainak. — Egy névtelen adakozó Molnár Viktor főispán feleségének kezéhez 50 ezer koronás alapítványt juttatott Temesvárott a Fehér Kereszt Egyesület javára. — A bu-

dapesti kereskedelmi akadémia vezető bizottsága Kochmeister Frigyes báró elnöklésével ülést tartott, melyen elhatározták, hogy Horánszky kereskedelmi minisztert feliratilag üdvözlik. Ezután az akadémia új palotájának építési kérdésével foglalkoztak. — Egy keleti diplomata üzemei. Nerimán kán bécsi perzsa követet Breiter képviselő az osztrák parlamentben rendjelszédelgessel és becsempészett perzsa szőnyegekkel való kereskedéssel vádolta meg s kérte, hogy az üzérkedő diplomatát mozdítsák el állásától. Nerimán kán ellen a Schossberger családnak is egy pere most folyik. Schossbergertől 320.000 koronát csalt ki ugyanis, hogy a magyar hároságot és a vaskorona-rendet megszerzi neki, de semmit sem tett. — Hadihajók látogatásban. Barcelonában az osztrák-magyar hajórajt várják, mely oda a napokban megérkezik. A hadihajók látogatásának öröme nagy ünnepeket rendeznek. — Ingyenkenyér. A kenyérszító boltok forgalma szerdán 15456 adag volt. Ebből a Podmaniczky-utcai boltban 10710 adagot, az óbudai új kenyérszító-boltban pedig 4745 adagot osztottak ki. — A törvényeséki orvosi vizsgálatokat Korányi Frigyes tanár, a vizsgálobizottság elnöke igazságügyi miniszteri engedéllyel áprilistól októberre halasztotta. — Pékek huzaonója. A sütőegédek tegnap este ülést tartottak, melyen sem a vasárnap éjjeli munkaszünetet, sem a havi 30 órai szabaddiót, miket a mesterek ajánlottak, — nem fogadták el. Ezekkel szemben hetenként egy teljes pihenő napot követelnek. — A selyemtermelés a mult évben 4009674 korona hasznót hajtott 95888 családnak és a gyári munkásoknak, kik selyempárral foglalkoztak. Husz év előtt csak mintegy ezer család foglalkozott selyemtermeléssel. — Elűlyedt hajó. Az amerikai vanal Weasland nevű gőzöse a Houston vonal Harmonides nevű gőzöselével Holyhead-Weasland előtt összeütközött és elűlyedt. Az utasok és a matrózok megmenekültek.

x Csuz és köszvény ellen elismert legkötünőbb szer a Zoltán-féle kenőcs. Ara 2 korona. Zoltán Béla gyógytárában, Budapest, V., Sütätér-utca és Szabadság-tér sarkán.

x Fejhívjuk olvasóink figyelmét Herceg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt. «Adria»-szállóval szemben létező női-dívat áruházára.

x Jelmez és népviseletű (szines és fekete) fényképek kaphatók nagy választékban Hatschek Miksa látszerésznel, IV., Esku-út 5. (Klotild-palota), a Belvárosi kávéház mellett.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Mészáros-jutalom sorsa. Mészáros Károly annak idején szép összeget adott arra a célra, hogy annak kamatai dráma-pályázatra irassanak ki. S amióta e földön a drámák megbuknak, olyan siralmas sorsa még daraboknak nem volt, mint ezeken a pályázatokon. A díjat vagy nem kapják meg s nem kerülnek színre, vagy pedig ha megkapják, szörnyet buknak. Pályázatot nem nyert darabok egyre-másra sikert aratnak, a koszorúsok buknak sorra. Az idei Mészáros-pályázat azonban még cifrábban járt. Titkos volt a pályázat s napokkal ezelőtt a lapok kiírták, hogy melyek a legjobbak s azokat kik írták. Tegnap volt a döntés. 84 darab felett ítékeztek. Kimondták, hogy a díjra egy sem érdemes. Kettő érdemes dicséretre: A nyári zivatar s A három asszony címűek. Azok, melyekről hetekkel ezelőtt ugyanaz a vélemény ismeretes volt! Mire való tehát a titkos pályázat?

* Meglepetések. A szinigazgatók ujabban a közönséget előszeretettel meglepi. Nem valami új művészi eseményvel, hanem váratlan változatokkal. Nem új dolog, hogy Linka kisasszony szerepel a színlapon s tényleg Mari kisasszony játszsa a szerepét. Tegnap a Népszínház is eként cselekedett. Az «Aranyos»-t hirdette egész 7 óráig este s eladták a Lilit. Igaz ugyan, hogy öt órakor már tudta a színház, hogy nem az Aranyos kerül színre, hiszen a képes Színházi Lapoknak volt ideje melléklet alakjában megjelentetni a Lili tartalmát s a szereplők névsorát — de még öt perccel az előadás megkezdése előtt sem hirdette semmiféle színlap, semmilyen utcai hirdetés a változást. Mikor pedig a rendező kijelentette a t. közönség előtt, akkor a t. közönség már kabátját rubatárba tette, helyén ült — szóval a meglepetés sikerült!

* A feleség. A Vigszínház március 22-én adja elő a magyar ciklus utolsó újdonságául A feleség, Bartha Miklós drámáját. A címszerepet B. Lenkei Hedvig játszsa.

* Csillag Teréz, ki néhány nap óta rekedtsége miatt nem játszott, ma estétől kezdve ismét játszsa a Balatoni regében Benigna szerepét.

* Téli előadások a Városligeti Színkörben. Feld Zsigmond állandósítani akarja a Városligeti Színkörben az előadásokat. A téli előadásra a színházat októberben át fogják alakítani.

* Színházak műsora március 7-én. *Operaház*: Nincs előadás. — *Nemzeti Színház*: Endre és Johanna. (Kezdete fél 8 órakor.) — *Várszínház*: Nincs előadás. — *Népszínház*: Az aranyos. (Kezdete 7 órakor.) — *Vigszínház*: Balatoni rege. (Kezdete fél 8 órakor.) — *Magyar Színház*: Lotti ezredesei. (Kezdete fél 8 órakor.) — *Uránia*: A hadsereg. (Kezdete fél 8 órakor.)

Törvényszék.

§ **Ügyvédi kamarai választások.** Az ügyvédi középpárt a küszöben lévő kamarai választások alkalmából, tegnap este a Continentál szálló nagytermében értekezletet tartott, melyen egyhangulag jelölték az elnökségre: Nagy Dezső dr.-t, az alelnökségre: Brüll Ignác dr.-t, a titkárságra: Pap József dr.-t, az ügyészségre: Szik Lajost. Az értekezlet után társasvacsora volt.

§ **A pomázi gyilkosokat elítélték.** A pestvidéki törvényszék esküdtbírósa ma délután egy órakor hirdette ki az ítéletet a pomázi gyilkosság dolgában. Ozveggy Schiszl Mártonné és Engler Ignác vádlottakat tizenöt-tizenöt évi tegyházra ítélte a bíróság. Büntetésükbe négy hónapot beszámított a vizsgálati fogságból. Az ítélet ellen semmiségi panaszt jelentettek be.

§ **Feleségének gyilkosa.** Az aranyosmaróthi esküdtbírósa 15 évi tegyházra ítélte ifj. Ficzl György brezovai földmivest, ki feleségét a mezőn agyafőbe verte, aztán egy fára felakasztotta. Védője semmiségi panaszszal élt, ezt azonban a Kuria IV. büntetőtanácsa mai ülésén elutasította.

KÖZGAZDASÁG.

A közös függő államadósság. A közös függő államadósság ellenőrzésére kiküldött országos bizottság Bécsben, március 4-én tartott ülésében, az államjegyek forgalmi összegét 1902. február hó végével következőnek találta: 5 irtos államjegyekben 9.765.470 frt, 50 irtos államjegyekben 788.350 frt. Összesen 10.553.820 frt.

Az Osztrák-magyar bank főtanácsosai. A király becséskai *Mechwart* Andrásnak és orlovujaki *Pfeiffer* Károly Lipótnak az osztrák-magyar bank főtanácsosává történt megválasztását megerősítette.

A bank főtanácsa Bilinsky lovag kormányzó elnöklésével ma Budapesten ülést tartott, amelyen a kamatláb leszállítására indítványt nem tettek. A főtanács leginkább a bank vezetőségében előfordult személyes ügyekkel foglalkozott.

HIUSÁG.

Regény.

55

Írta: Gaal Mózes.

— Gábert a sok, kimerítő munkától vissza kell tartanod. En hiába beszélek erről, reám nem hallgat. Neked kell hatnod reá. Az az ember főnkre megy, ha így folytatja. Tudod, hogy naponta tizenöt órát tölt az íróasztal mellett a törvényszéknél, a konferenciákon? Ez iszonyu sok. Figyeld meg az arcát, minden vonása fáradt... Ne gondoldj te a házi bátra, hanem a férjedre!... Kérlek, ne vedd zokon... nagyon szeretem őt...

— De hát, Istenem, mit tehetek én? — vizionzá Olga neheztelve... A házi bál elvégre is csak terv... miért kellett újra céloznod reá?

— Azért, mert tudom, hogy ami ma terv, holnap-holnapután megvalósulhat.

— Darvas kinevet, ha a sok munkával állók elé. Minap is azt mondotta, hogy érettségünk tizszer annyit is dolgoznék.

— A háztartások is tömördekbe kerülhet, Olga! Nekem ehhez semmi közöm — gondolod magadban, de én mégis szóba hozom. Ismertem Gábert, mikor még éppen olyan szegény legény volt, mint én, akkor szerettem meg s ha a mostani fényben látom, mert ti valósággal fényben éltek — úgy érzem, mintha aggódnám érte.

— Elvégre is ő keresett ügyvéd, nem élhet úgy, mint valami kis hivatalnok... aztán többre is van kilátása. Szép dolog tőled, hogy aggódol miatta, de én azt hiszem, főlősleges az aggodalmad.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Készáru-üzlet.

A hangulat a tőzsdén nem változott. A kereslet továbbra is tartózkodó maradt és így forgalom alig fejlődött ki. Elkelt 7000 mm. buza néhány fillérrel gyengébb áron.

Tiszavidéki: 100 mm. 78 k. 9.60 korona, 150 mm. 78 k. 9.60 korona, 400 mm. 78 k. 9.55 korona, 900 mm. 77 k. 9.45 korona.

Fejérmegyei: 1200 mm. 77 k. 9.55 korona, 1000 mm. 76,5 k. 9.37-50 korona.

Raktáraru: 2850 mm. 77,2 k. 9.32-50 korona, 400 mm. 76,3 k. 9.30 korona, 1000 mm. 76 k. 9.25 korona.

Rozs. 250 mm. 7.35 korona.

Arpa. 400 mm. 6.22-50 korona, 100 mm. 6.17-00 korona.

Zab. 100 mm. 7.82-50 korona, 100 mm. 7.75 korona, 100 mm. 7.75 korona, 100 mm. 7.75 korona, 200 mm. 7.20 korona.

Tengeri. 1000 mm. 5.12-50 korona, 100 mm. 5.15 korona, 200 mm. 5.10 korona.

Cinquantin: 100 mm. 6.05 korona.

Folyó hó 5. este 6 órától 6-ika este 6 óráig érkezett elment

buza	1589 mm.	305 mm.
rozsa	— »	— »
árpa	714 »	— »
zab	810 »	— »
tengeri	203 »	— »
repcse	— »	— »
liszt	— »	8373 »
korpa	— »	3392 »

Határidő-üzlet.

Változatlan irányzat mellett az árfolyamok néhány fillérrel javultak a lanyha kezdet után.

Délben jegyez:

áprilisi buza	9.22—	9.23
májusi buza	9.24—	9.25
októberi buza	8.24—	8.25
áprilisi rozs	7.50—	7.51
» zab	7.55—	7.56
májusi tengeri	5.18—	5.20

Érték-tőzsde.

Előtőzsde:		
Osztrák hitelrészvény	—	699.25 —
Magyar hitelrészvény	—	713. — —
Jelzálog	—	481.50 —
Rimamurányi	—	501. — —
Allamvasutak	—	681.50 —
Déli vasut	—	72.50 —
Alpesek	—	390. — —

Városi villamos	—	319.50 —
Közuti villamos	—	653. — —

Zárlat:

Osztrák hitel	—	699.50 —
Magyar hitel	—	718.25 —
Korona járadék	—	97.55 —
Jelzálog	—	481.50 —
Rimamurányi	—	501. — —
Allamvasutak	—	681.50 —
Déli vasut	—	72.75 —
Alpesek	—	391.50 —
Városi villamos	—	319.50 —
Közuti villamos	—	653.50 —

A szerkesztő postája.

(Kéziratokat nem adunk vissza.)

L. A.-né. Dunaföldvár. A penészes ruhát zsírral vagy vajjal kenje be s másnap langyos esővízben szappannal mossa ki.

Falusi tanító. Azt ma még nem lehet tudni, hogy husyét előtt napirendre kerül-e a közoktatási yi tárcza.

Érdeklődő. Transsylvaniaus rőpiratát a Székelykérdésről megkaptuk s legközelebb foglalkozunk vele.

B. M. Nagy-Szentmiklós. Legjobb, ha megveszi a vasuti *Utmatatót*. Ez a magyar és közös közlekedési vállalatok hivatalos menetrend könyve s a legmegbízhatóbb kalauz. Most jelent meg a március-áprilisi kötet. Ára 1 korona 20 fillér. Kapható minden könyvesboltban.

Régenvidéki székelytársaság. Talán mondanunk sem kell, hogy a *Magyarság* teljes erővel fogja támogatni a székely körvasut építésére vonatkozó nagylontosságú akcióit. A szerkesztőség majd képviselteti magát a küldöttségben is.

B-SS. Forduljon a sérelmes ügyben a kir. tanfelügyelőhöz. Ora szám szer ut illeti meg a díjazás. Sorsjegyeiről más alkalommal.

M. F. Felső-Visó. Majd kiválogatunk néhány könyvet s elküldjük.

T. L. Budapest. Elfogadtuk közlésre, de még nem jelent meg.

B. J. Izsán. Az erdélyi reformátusok énekes könyvét megrendelheti Kolozsvárt, Stein János könyvtárusnál.

B. P. Dicsnájó. A kérdéses lapot nem ismerjük. A versek közül válogatunk. A hiányzó számot pótoltatjuk.

B. B. M. Padé. Jövő vasárnap. Reméljük, a lelkes akciónak sikere lesz.

Érdővidéki. Köszönjük a cimeket. Egyebekben: úgy lesz, amint a levélben írva van.

K. M. Komárom-Csep. A földmivélsügyi minisztérium gazdasági szakértőjének véleménye szerint az ősi barackfának ez a beteszése igen gyakori és nehezen gátolható meg. A szakértő ur tanácsa az, hogy tessék a «Magyar kir. Növényélet és Körtani állomás» igazgatóságához fordulni *Magyar-Ovárra*, ahol szivesen adnak bővebb felvilágosítást.

Laptulajdonos a «Magyarság» kiadóvállalata.

Olga ez utóbbi szavakat kissé büszkén mondotta.

— Szóval, nekem ma nincs szerencsés napom nálatok. Nem is szólok többet. Kérlek, ezt a két narancsot tedd a kis keresztifiam vánkosa alá... Isten veled.

Darvas negyed tizkor jött haza az irodából. Egy bonyadalmas ügyet tanulmányozott, melyet sürgősen kellett beadni.

— Alszik a gyermek? — kérde feleségének kezét megcsókolva.

— Alszik... Elfáradt nagyon?

— Nem... éppen nem.

— Az imént ment el Demeter. Rémmeséket mondott arról, hogy maga agyondolgozza magát... Engem bánt a dolog. Úgy tünteti fel — vagy legalább sejteti — hogy ennek én vagyok az oka.

— Demeter tulságosan aggaskodó természetű. Nincs igaza s maga szivem, föl se vegye!... Csak nem fog Demeterre neheztelni?

— A mamával szemben is csaknem goromba volt...

— Ejnye!

— Megmondhatná neki alkalomadtán, hogy az őszinteség szép, de a fölősleges őszinteség bántó.

Darvas hallgatott.

— Vagy igazat ad neki?...

— Nem adok igazat, de —

— Nos... de —

— A forrást nézem, melyből szavai erednek, Olga, s az a forrás s zive... Demeternek a zive arany. En ismerem őt a szegénység napjaiból. Egy szegény, ügyefogyott családért hónapokig cimszalagokat írt éjjel, s a hatásokon, miket szerzett, eltartotta az inséges gyermekeket!

Ne vegyék fel tőle az őszinte szót, mely gorombaságnak látszik...

— Behozassam a vacsorát?

— Azt hiszem, csak teázni fogok... nincs étvágyam!

Darvasnak csakugyan nem volt étvágya. Aki délután két órától este negyed tizig az asztal mellett ül, annak nem lehet étvágya.

A kis gyermek a rózsaszínű paplan alatt édesen szuszogott... A legédesebb muzsika szólt és Darvas ezt hallgatva, elfelejtett minden fáradságot...

XXXVII.

Korompay Saroltát nagyon érdekelte az, hogy Horváthné egy hideg téli napon összepakoltatta minden holmiját és ott hagyta a férjét. Nem volt köztük semmi viharos scéna. Az asszonynak vagyona volt, a korán megkopaszodott férjnek reumája. A sógornék között nem intéződött el oly simán a dolog, mert egy kapitány két szerelmes asszony között a legjobb akarattal sem oszthatja meg a szivét.

Lenci bezárta az ügyvédi irodáját s elköltözött Pestről. Talán Pöstyénbe ment, talán Csabára, ahol az apjának háza volt. Hortenzia visszament a szüleihez s Korompay Sarolta gyakran meglátogatta. Nem ítélte el a világot sem. Nem ítélte el senki — legfeljebb Demeter gunyolódott a szép asszony *házassági kirándulásán*. No de a csufolódó Demeter nem volt modern ember s kire különben is orrolt Korompay Sarolta. Pry Pálnak nevezte el, aki mindenbe belekotnyeleskedik, leginkább pedig a Gabika házi nevelésébe.

(Folyt. köv.)

Leltár után!

Az árak olcsóbbak, mint eddig voltak.

1 vég finom Chiffon 30 rőf ...	4.25	1 ablakra való gyapju-függöny ...	1.25	1 legújabb divatu francia batiszt ruhára	
1 « finom család vászon 30 rőf ...	4.25	1 garnitour ágyterítő (3 drb) 4.50, 5.25, 6.50		minden dísz és hozzávalókkal együtt	2.50
1 « ágyhuzat cérna-minőség 30 rőf ...	4.25	1 gyászruhára való kelme minden hozzá-		Színes és fehér himzett selyem gázi	
1 cachmir vagy cloth-paplan ...	3.25	való és díszszel ...	3.50	kelmek dupla széles, fele árért kap-	
1 valódi finom atlasz-paplan ...	6.-	1 remek színes utcai ruha hozzávaló és		hatók és pedig méterje ...	0.60
1 ablakra való cérna csipke-függöny	1.50	díszszel ...	3.50		

Vidéki rendelések lelkiismeretesen eszközöltetnek.

HERCZEG és HORVÁT

Budapest, VII. kerület, Kerepesi-ut 52. szám alatt, Adria-szállóval szemben.

SZINHÁZAK.

Szombaton, 1902 március 8-án.

M. KIR. OPERA.

Onegin.

Kezdete 7 órakor.

VIGSZINHAZ.

Balaton regé.

Kezdete fél 8 órakor.

Nemzeti színház.

Folt, a mely tisztít.

Kezdete fél 8 órakor.

Magyar színház.

Lotti ezredesél.

Kezdete fél 8 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Egy görbe uap.

Kezdete 7 órakor.

URANIA.

A tánc.

Kezdete fél 8 órakor.

HATSCHEK MIKSA

Optikus (azelőtt Váci-utca) most:

IV., Eskü-ut 5. (Klotild-palota.)

A „Belvárosi Kávéház“ mellett.

Jelmez- és népviselet-fényképek (színes) nagy választékban. Színházi látcsók 4 rttól feljebb. Vadász- és verseny-távcók 8 rttól feljebb. Szemüvegek, orrszorítók és lorgnották 1 forinttól feljebb. Légnyommérők 4 rttól felj. Hőmérők 40 krtól felj.

Műszemek és választékban, (mármint minden fájdalom nélkül be is tételnek.)

Fényképező-gépek 75 krtól illetőleg 3 forinttól (nagyobb 6 forinttól) feljebb. Szerek napi árért.

Kirchner-féle citera-gitar és hegedű-húrok.

Legjobb árban veszem a forgalmi és régi bélyegeket minden mennyiségben veszek, cserélek, eladok

PRÜCKLER J. C.

BUDAPEST,

IV., Koronaherceg-utca 3. szám.

Sanid labdacso

befecskendezés nélkül!

A legmakacsabb heveny és idült folyásoknál legbiztosabb gyógyszer

Férfinaknál és nőknél

egyaránt biztos szer. — Egy üveg 100 labdacso tartalommal és használati utasítással 6 korona. — Vidékre 6 kor. beküldés mellett bérmentve vagy utánvétellel.

Kapható a

„Magyar király“ gyógyszer-tárban
Budapest, Marokkói-u. 2.

Mindenkinek ijesztője a szürke haj.

Számos szer lesz a szürke haj el-palástolására hatástalanul elhaszná-lva. Sok kísérlet után végre sikerült Huszár-féle

Hajregenerator-ában

egy hatásos szer találni, melyvel meg-szüntül a haj és szakáll a volt haj-szín, barna, fekete vagy szőke visszanyerhető anélkül, hogy a fejbőr és fehéremélt bepiszkolódna. 1 kis üveg 2 kor. nagy üveg 4 kor. 50 fillér.

Kapható Budapesten: Török-József gyógyszerésznél Király-utca 12. sz., Dr. Egger-Nádor-gyógytárban, Váci-körút 17. sz.

Szabadalmazott

Sport-fénymáz.

Minden lehetséges színű fénymáz, mint pl. sárga, barna, bordeaux, vörös és legfinomabb fajta fekete fénymáz gyártok. Színes fénymázaim használásánál ugyanazon eljárás szükséges, mint a fekete fénymáznál, a dobozba egy csöp viz öntendő, kis tiszta kefével a cipő beke-nendő és egy másik tiszta kefével kifényesi-tendő. Ennek megtörténte után a cipők ujak-nak megfelelnek. Világos fénymázaim nyers bőroknél is használhatók és pedig mindig csak ugyanazon eljárás, mint a fekete fénymáznál.

LUSTIG MIKSA

sport-fénymáz minden színben.

Gyár és raktár: Gyár-utca 43.

Első hazai zongoragyár!

HEVESI BALÁZS UTODA HARKAI M.

zongoragyáros, állami iskolák szállítója

ajánlja saját készítményű zongoráit, mely versenyez bármely külföldi zongorákkal.

Budapest, Deák-tér 6. szám.

(Anker-udvar.)

Alapítottatott 1800-ban.

Milleniumi nagy éremmel, kitűnő jó és szép munka-haladás, jó ízlés, versenyképességért; 1893. évi ipar, egyesületi ezüst-éremmel kitüntette.

Elvállalok minden e szakmába vágó javítást, hangolást és levágást.

Íróasztalok, ♣♣♣♣♣

♣♣♣ Könyvszekrények

mindenféle kivitelben és formában
legolcsóbb áron kaphatók

Dudik Jánosnál

BUDAPEST,

VII. kerület, Rézsa-utca 34. sz. alatt.

Árjegyzékek 60 fillér beküldése ellenében küldetnek.

KÁVÉ

tartós vászonzsákban

4 1/2 kiló Cuba kávé frt 7.50

4 1/2 « Gyöngy kávé « 7.50

Belák István

BUDAPEST,

VII., Rottenbiller-utca 4. sz. alatt.

Akar jól mulatni?

Vásároljon nálam elegáns kiví telt olcsó báll cipőket. Elegáns cipő csinál szép lábát. Mértéknek elegendő a lábának papírra való körábrázolása. Több száz diva-tos ábrákkal ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve.

Férfi szalonlakk, cugos, kényűbőr szár	4.-
Szalonlakk, bergsteiger, gavalier forma	4.-
Tiszti szalonlakk cipő, egy sarokból	4.50
Férfi szalonlakkból, elegáns szabás	4.50
Szalonlakk telcipő	3.50
Férfi boxall, bergsteiger, borjubőr	4.-
Borjubőr, bergsteiger, gavalier	3.20
Női szalonlakk, cugos, fűzős vagy pompos	3.50
Elegáns, kivágott lakcipő, bőrsarok	2.-
Férfi glaciőr, kivágott	1.08

Agulár Ede

Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 32. sz.
Az Uránia-színházzal szemben.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

BUTOR-ELADÁS.

Dus választék szilárdgyártmányu asztalos és kárpitozott butorokban egyszerű és a legdiszesebb kivitelben.

Dósa Kálmán asztalos és kárpitos, Budapest, Erzsébet-tér 18. szám, I. emelet.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések árát előre kell fizetni. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 fillérbe, vastagabb betűből 4 fillérbe kerül. Fővilágosítást ad a kiadó hivatal, ha a hirdetés alatt álló kis számot közlik vele. Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeget beküldik. Vidékről igen kényelmesen beküldhető az apró hirdetések postautalványával. Mert a postautalvány szakszerűen az apró hirdetés szövege is könnyen elír. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja az apró hirdetés árát. Apró hirdetések felvételének a kiadóhivatalban, Szentkirályi-u. 28. sz.

Szabás.

varrás és mintarajzolásban alapos oktatást nyerne in-telligens hölgyek egy hónap alatt. Tandíj 10 forint. Minden hölgy varrhat magának. Francia minta 50 kr. Tankönyv magántanulásra kapható. Elegáns ruhák jutányosan elkészítetnek. Cím a kiadóban. 3033

Elfogad

női ruha varrást, fehérneműt, gyermekruhát és át-alakítást olcsó árért kintűnő varrónő, Ferenc József-utca 19. f. 2202

Székely-dajkát

jó házhoz, 5 hónapos tejjel ajánl dr. Prihoda, csik-karc-falvi körorvos. Kollegákat kérem az ajánlásra. 2038

BUTOROK

uj, valamint csak kevésé használtak, képek, varrógépek, perzsaszőnyegek, 1 tehér gyermek pólyaszek-rény, órák, lámpák stb. stb. csodálatosan olcsón vásárolhatók Budapesten, VI., Gyár-utca 2., a Vakok inté-zetével szemben.

Egyházi szerek,

lobogók, képek és könyvek legolcsóbban kaphatók:

Szüts és társánál,
Budapesten, IV., Ujvilág-utca 2. sz.

Cs. Szabó Kálmán regényei.

Egy ifjú gróf története. 2.40
Neda. Regény. 2.40
Tévesztett utakon. 2.—
Rajongó. 1 kötetben. 4.—

Megrendelhető
lapunk kiadójában
VIII., Szentkirályi-utca 28.

10,000
hozományvalörökbe megy 71 éves, hol jó bánásmód-ban részesül. Cím a kiadó-hivatalban. 2040

Cséplő-gépek.

8 HP Robey-locomobil 48" vasrúvás cséplővel, jó kar-ban, 500 forint; 6 HP magy. gazd. locomobil 7 légrére, lozzávaló vasrúvás cséplő-vel, teljes felszereléssel, 3 éves, 2400 frt; 4 HP 2 gar-nitura, teljes felszereléssel. Garrett és Marschall, 7 éves, 2000 frt; továbbá 5 garni-tura, 6 HP, 1 garnitura 8 HP, teljesen jó, munkaképes karban, felszereléssel, halál-eset miatt eladó. Jó helyre részleltetésre is. Takács Imre, Nógrád-Csécsé. 2034

Népszínház közelében

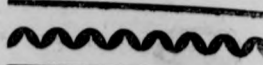
egy tágas 2 ablakos utcai szépen butorozott szoba, külön bejárattal a lépcső-házból, esetleg ellátással is, intell. urnak kiadó. VII. ker., Kertész-utca 4. sz., II. em., 6. ajtó.

Oriási eper

Charles-palánták 1000 drb 20 kor. 100 drb 4 kor. Oriási és Eibenschützi 3 éves spárga-gyökerek 1000 drb 30 kor. 100 drb 4 kor. Kapható Linsky Tótkomlós, Bekésmegye.

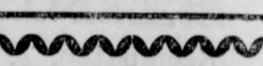
Alkalmi toillettek,

női bál, estély, színházi ruhák, keveset használva, jutányos áron eladók. Meg-tekinthetők d. e. 11-1-ig. Címakiadóhivatalban. 2041

Székely ember

vagyok, 30 éves, a közös hadseregnél kiszolgált sza-kaszvezető. Megelőző fizet-éssel járó állást keresek. Elfogadok gazdai vagy udvarbírói állást; méruő-kök mellett kisegítő vagy munkavezető, tagosításnál vagy bármilyen munkálatban jártas vagyok és bármelyik uradalmi erdőben erdőőri állást vagy vadász vagy vad-őri állást el tudok. Bizo-nyítványaim többféle áll-lásra jelesek. Bármikor szükség esetén rendelkez-ésre állok. Lakásom: Buda-pest, VI. ker., Vörösmarty-utca 44/a. ajtó 9. szám. Sz. János.

BUTOR
középzért vagy részletfizetésre legolcsóbban
FUCHS BODOG-nál kapható
Budapest, József-körut 26. szám.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Svájci óra ipar.

Minden szakfőnök, katonatisztneknek, pos-ta-, vasut-és rendőr-tisztviselőknél, vala-mint mindenkinek, ki-nek pontos és jó zseb-órára van szüksége, szíves tudomására ad-juk, hogy az ujonnan feltalált valódi genfi 14 karatos (eSis-tome glace hütte) vel jelölt elektrizált arany plat-que remontoir-órák kizárólagos elárusítását átvettük. Az óráknak antimagnetikus biztonsági szervezetük van, pontosan ki van próbálva és szabályozva, valamennyi-ért írásban 3 évi jótállást vállalunk. Az óratokok, melyek 3 fedelűek, nyomós rugóval ellátott fedelűek, teljesen modern pompás kiállításúak, s a legújabb abszolú változatlan amerikai arany fémből vannak előállítva, s 14 karatos aranylemezzel bevonva, úgy, hogy teljesen a valódi arany színét mutatják, annyira, hogy még szakértők is a valódi 200 koronás arany óráról sem tudják megkülön-böztetni. Az egyetlen óra a világon, mely az arany jellegét sohasem veszti el. Hat hónap alatt 10,000 utánrendelést s körülbelül 3000 elismerő-levelet kaptunk. Egy férfi vagy női óra portó és vámentesen csak 16 korona. Minden órához börtök ingyen. Igen elegáns, modern aranyplaque láncok urak és hölgyek számára (nyakláncok is) 3-5 és 8 korona. Minden nem megfelelő óra visszavetjük, nincs kockázat. Szétküldés utánvétellel, vagy előleges pénz-beküldés ellenében.
Megrendeléseket Uhren Versandthaus „Chro-nos“ Basel (Svájc) kell intézni. Levelek Svájcba 25 filléres, levelező-lapok 10 filléres bélyeggel látan-dók el.

Kávé

4 és fél kiló vételnél, mely több fajta is lehet, elvámolva és bérmentve utánvétellel küld

1 kiló háztartási kávé	frt 1-15	1-20	1-30
1 kiló Cuba kiv. finom kávé	« 1-40	1-60	2-—
1 kiló Mocca-kávé	« 1-40	1-60	2-—
1 kiló Arany Jáva	« 1-40	1-60	2-—
1 kiló igen finom pörkölt kávé	« 1-30	1-60	2-—

Eisele-kávéraktár BUDAPEST,

Nefelejts-utca 8-ik szám alatt.

Minden gondot és fáradságot
megtakarítanak a t. butorvevők, ha egy-szerűen a régi, elismert hírnevű
Sárkány és Schütz
butorcéghez,
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körut 12. szám alatt
a New-York kávéházzal szemben
fordulnak, a hol is mindenkor dusan fel-szerelt raktára található a minden fajtájú ma-siv kivitelű butoroknak a legjutányo-sabb árakon irásbéli jótállás mellett.
Személyes meggyőződésre kéri fel a t. butor-vásárló közönséget
Sárkány és Schütz
butorcég, kárptosok és diszítók
Budapesten, VII., Erzsébet-körut 12. sz.
a New-York kávéházzal szemben. 52

A legnagyobb világhírű cipő-áruház
Budapesten

Agulár Dávid
Erzsébet-körut
6/c szám.

Ingyen féltalp v. sarok v. bármily javítás.
Ingyen színes vagy feketebörkenőcs vagy suvix.
Tartósságáért írásilag jótállok.
Nem tetszés esetén a cipőt kicserélem vagy a pénzt visszadom.
Női-cipők:
Zerge, cugos v. fűzős ... 3-—
Zerge, gombos, kesztyűsár ... 3-30
Sevő, lakk v. keztűbőr, ...
füzős ... 3-60
Zerge v. színes kereszt-csattal ... 2-20
Lacini, szivalaku cugos ... 2-60
Férfi-cipők:
Borjubőr, cugos, sima v. be-étes ... 3-—
Vix-call, fűzős v. betétes ... 3-20
Föltűző elegáns box-call ... 4-—
Pincércipő, alacsony sarok ... 1-20
Szegegyeknek uri v. női cugos ... 2-80
Gyár saját háromemeletes házamban, 80 lakóval, hol több, mint 100 munkást foglalkoztatok. Konkurencia ki van zárva. Vidéki meg-rendelésnél olyant küldök, mintha az illető kiválasztotta volna. Ár-jegyzék több 100 dívtos ábrával bérmentve és ingyen.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.
A legkiválóbb 42 bor-és esemegefajokban faj-tisztán, teljes jótállással.
Élőkerítés.
Gleditschia esemeték és magvak.
Uradalomnak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.
Óriási tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül cse-kély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. **Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítási és kezelési utasítás mellékeltek.** Ezer esemele elég 200 méterre. — Ára 6 forint.
Diócsemeték. Óriási jövedelmet biztosító vol-tánul fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.
Színes fénynyomatu **Árjegyzék ingyen és bérmentve** küldetik minden rendeléskötelezettség nélkül. Az **árjegyzésen** kívül még egy olyan könyvet kap azaz, ki azt emegre ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanak, városban, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekesen áll, kik **rendelni semmit nem akarnak**, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím:
„Érmelléki első szőlőoltvány-telep“ Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.
32547/902. szám.

Hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága értesíti a szállító közönséget, hogy a dunai hajójáratok folyó évi február hó 21-én újból felvétetiek s így ezen naptól kezdve a Pozsony-Passau-n át irányuló vasuti és hajózási for-galomban a vasuti állomások árukat ismét korlátozás nélkül vesznek fel.
Budapest, 1902. évi február 26. 1
A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

GUMMI
és halhólyag-különlegességek,
valódi francia és angol gyártmány, teljesen biztos és ártalmat-lan Roule 1, 2, 3, 4, 5, 6 frt tucatja, halhólyag 2, 3, 4, 5, 6 frt tucatja. Capottes americans 2, 3, 4, 5 frt tucatja, párisi szivacs 2, 3, 4, 5, 6 frt tucatja. Diana-öv, havibaj-kötélék 2 forint 50 kr., 8 frt 50 kr. darabja
Magyar Orvosi Múszertárban
Budapest, VII., Kerepest-ut 32. szám, a Rókus-tórházzal szemben.
Árjegyzék ingyen, zárt borítékban.
10 frtnyi megrendelésnél 20% engedmény.

500 frtot

fizetnek annak, ki a **Barilla** fogvizének használata mel-lett, üvege 35 kr., valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzdik. (Csomagolásért külön 10 kr.)
Barilla-Winkler Ed.
Wien, 19/L. Sommergasse 1.
Főraktár Budapesten: Tü-rök J. Király-utca 12. szám.
Andrássy-ut 29., Dr. Egger, Váci-körut 17. Csukis **Bar-tilla** fogviz kérendő. Hamisí-tások bejelentése 101 jutalmaz-talék.
Alsós szabályai.
Többjelen kodifikátor közre-működésével irta Hamvas Pál. 50 fillér előleges bekül-dése ellenében bérmentve küldi Baria Lajos könyv-kereskedése, Budapest, V., Lipót-körut 20.

Ugron János beszéde.

Budapest, márc. 7.

Az a beszéd, melyet Ugron János a képviselőház március 5-iki ülésén, a belügyi költségvetés részletes tárgyalásán mondott el, nagy és osztatlan hatást tett az egész Házban s különösen az a része, mely a *székely kérdéssel* foglalkozott, méltó az általános figyelemre. A szép beszédet íme közöljük egész terjedelmében:

Ugron János: T. Ház! Előre is kijelentem, hogy a tárgyalás alatt lévő költségvetést általánosságban elfogadom, nemcsak azon kiváló bizalommal fogva, melylyel a t. kormány és belügyminiszter ur iránt viseltetem, hanem mert a költségvetést a maga teljes egészében kifogástalannak tartom. Egyébiránt maga a bizalom is teljesen elegendő indok lenne. Oly sok haladás történt a legközelebbi időben épen a közigazgatás terén és a jelen költségvetés is ezen haladás lehető fokozatos továbbvitelét célozza. Ugyan, őszintén megvallva, igen szívesen láttam volna, ha ugyan a magyar állam pénzügyi viszonyai azt megengednék, vagy más tételeknél megtakarítható lett volna, ha a kiadási rész egyes cimeinél nagyobb összegek lettek volna a költségvetésbe beilleszthetők. A vármegyék közigazgatási, árva- és gyámügyi kiadásai címén előirányzott fél millió korona emelkedés kétségtelenül jelentékenyen hozzá fog járulni a megyei tisztviselők anyagi helyzetének javításához; ki tagadhatná azonban azt, hogy még ez is korántsem elegendő. A megyei tisztviselőknél, akikről általánosságban el kell ismerni, — én legalább, amennyire tapasztaltam, kezeskedem róla, — kiváló buzgalommal teljesítik igen nehéz és nem ritkán súlyos felelősséggel járó feladatukat, sorsa még most sem lesz olyan, hogy az anyagi megelégedés nyugtató szabadon szentelhessek magukat feladatuknak.

Nem elegendő oda a rideg kötelességérzet és rideg kötelességteljesítés, meg párórai hivatalos munka, az ügy iránti igaz lelkesedés, ügyszereket kell, hogy vezesse és ösztönözze a közigazgatási tisztviselőt, a hivatalon kívül még igen sok teendő vár rá a társadalomban és népdélet terén, s nem ritkán neki kell legelső sorban áldozatot hozni népe érdekében, mert a jó közigazgatási tisztviselőnek a nép és a nép ügye nem mellékjövedelmi forrás, hanem annak boldogítása kell, hogy legfőbb vágyát, önzetlen törekvését képezze. (Élénk helyeslés a középén.) Már maga az a körülmény is mutatja, hogy minden fizetésemelésnél elsőbbségi a megyei tisztviselő anyagi helyzetének javítása, hogy a míg más pályákra tömegesen önzelenek a jól képzett erők, addig egyes közigazgatási tisztviselői állásokat betölteni sem lehet jelentkezők hiányában. Pedig éppen ezen pályát kellene a legjobb erők részére vonzóvá tenni, mert a közigazgatás az állam legfontosabb szerve, mert a nemzet minden rétegét átható szervezet s legközvetlenebbül s a legtöbb vonatkozásban áll a nép valódi érdekeinek szolgálatában. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Az is óhajtható volna, hogy közegészségügyi kiadásokra is nagyobb összeg lenne fordítható. (Helyeslés.) Igen sok vidéke van még az országnak, főleg a Székelyföldön és az erdélyi részeken, hol egyes vidékeken, egész nagy területeken nincsen kórház; ahol pedig, ha másképp nem lehet, állami támogatással is létesíteni kell. A közegészségügyi hatósági teendők ellátása, bár e tekintetben kétségtelenül sok haladás történt, a legtöbb vármegyében most sem felel meg a kívánalmaknak. A Székelyföldön és az erdélyi részeken nem ritka eset, hogy 20—25, sőt 30 község egészségügye van egyetlenegy főorvos gondozására bízva, akinek hzetése évi 400 forint és azt is pontatlanul kapja az 50—60, sőt 100 % pótdával adminisztrált községektől és nem ritkán oly községbe van lakásra utalva, ahol megfelelő magán-praxisa sincsen. E miatt szintén betölthetetlen ezen állások egy része, vagy csak ideiglenesen tölthető be, kezdő fiatal emberekkel, akiknek minden vágya és törekvése minél előbb szabadulni, tovább menekülni onnan; pedig a nép és vidék egészségügye folytonos ör-

ködést és gondozást és főleg beható helyi tapasztalatokat kíván. (Ugy van!)

Igy van a rendes viszonyok mellett: járványok esetén még rosszabb. A járványok tizedelik a nemzetet, mert a nagyfokú gyermekhalandóság kizárólag ennek tudható be. Ennek tulajdonítható, hogy a székely nép, mely a legszaporábbak egyike, alig pár százalék szaporodást mutatott a tizedévenkinti népszámlálásoknál. Igaz, az utóbbi időben itten is sokat javult a helyzet, de csak a legközelebbi multból is sok elszomorító eset volt. Így például nemrégiben Udvarhely vármegyében egyik újonozás alkalmával a 4000 lelket számláló tiszta magyar Zetelaka nagyközségből egy egész korosztály hiányzott, mert difteritiszben mind elhalt.

A közjótékonyági kiadások címén előirányzott 93 000 koronánál jóval több sem lenne sok, a közjótékonyagra utalt embertársaink nagy számát tekintve. Nem a munkanélkülieket értem, ezeket a jobbára vidékről ideözönlött kedves barátainkat, akik talán a nagyváros gazdagságáról és boldogságáról alkotott képzelmeik által csábítatva, vagy talán más okból is, pl. nem kedvelik a kissé nehéz mezsei munkát, jönnek látta ide felzónázni s itten munkanélküli önkénteseknek állani be. Hiszen kizárólag csak tőlük függ s ha bekülvá tévedésüket, szívesek lesznek szülőföldjükre vidékre visszatérni, hol a gazdasági életnek mindenágra éppen munkákész-hiány miatt pang, rögtön megszűnnek munkanélküliek lenni s ha nem is játszanak világtörténeli szerepet, megélhetésüket mégis csak biztosíthatják. Korántsem akarom guny tárgyává tenni a valódi munkanélkülieknek kétségtelenül megszívlelendő helyzetét, de a munkanélküliek sorsáról festett képek pendantjára, a vidék közigazgatási életének munkákész-hiány miatti pangására rá kellett mutatnom. Nem itt fenn orvoslandó a baj, hanem ott lent, hol annak forrása van. (Igaz! Ugy van! a bal- és a jobboldalon.)

T. Ház! Ha az ember esténként végigsétál Budapest utcáin s látja a nyomorultak nagy számát dideregni a hidegben, kiket az újságírás pár fillér jövedelme odukból kicsal, vagy megtekint egy vidéki országos vásárt, hol a négy-öt mérföld kerületből egybegyűlt százanadó szerencsétlenek nagy tömege siránkoz, mutogatva undort keltő sebeit, bizony töprenkedhetik: mikor lesz teljes az emberi civilizáció s leszünk-e mi kulturálmag egyhamar? (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Ezek nem jönnek ide, tüntetni a Ház előtt, nem verik be a nagy tükröablakokat az osztrák üvegyárusok nagy öröme, nincs itten pártfogójuk, vezérszónokuk, ki egyórás beszédekben támadjon minden létezőt, kritizáljon mindent, ami volt és van s lerombolni akarjon mindent, ami a multban szép volt és igaz volt s ami az egyedül lehetséges és helyes alap, ami nemzetfentartó erő és elem volt, hogy aztán a nagy pusztaságban, a romhalmaz felett, egyedül állhasson a maga igazával, mint Marius Karthágó romjain. (Tetszés a jobb- és a baloldalon.)

Ezek nem tüntetnek s mégis mindnyájan érezzük, hogy rajtuk segíteni kell, nem lármáznak és nem lízonganak, de szemükben a köny minden érvnél és ékesszólásnál meggyőzőbben beszél, hogy itt a szociális kérdés alfája. (Élénk helyeslés a jobb- és a baloldalon.)

És ha ez a szociálmunka olyan, mint maga a krisztusi eszme: a szeretet, ha annak nemzeti tartalma van, ha a nemzet ügyével mindenben kapcsolatos, ha a nemzeti eszmével egy mederben halad s ebből a talajból meríti erejét és arra építi a maga jogait, akkor annak jövője bizonyos. (Élénk tetszés.)

Ha az a szociáldemokrácia nem az utcai néptömegek szenvedélyével operál, hanem a nemzet egészével, a hazaszeretet higgadt megfontoltságával: ha abban minden osztály és foglalkozás és minden felekezet, four és kisember, kereskedő, iparos, munkás és földműves egy magasabb nemzeti demokratikus egységbe összeforr, akkor annak minden megrázkódás nélküli győzelme bizonyos, mert akkor mindnyájan demokraták vagyunk. (Élénk helyeslés a jobb- és a baloldalon.)

De amint a kemény körül visszapattanó golyó megölte azt a szegény törököt, ki gyűlöletből a

Kimizsi siremlékére lött, ime ugy pattant vissza s pattan is vissza mindig a nemzeti öntudat sziklájáról, minden osztálygyűlelettől sistergő nemzetközi szociális lövedék, mely a nemzet egységét akarná megbomlasztani. (Helyeslés.)

T. ház! Felelőtlenségem tulajdonképeni tárgyára rátérve, egy ily szociális és nagyfontosságú nemzeti kérdés vár régideje megoldást s illő, hogy a legilletékesebb helyen, a ház színe előtt végre mint külön és önálló kérdés fölszínre kerüljön. (Halljuk! Halljuk!)

A legszivósabb magyar faj, a végveszélylyel küzdő, hazaszerető, derék és vitéz székely nép várja a modern alkotmányos Magyarországtól ezeréves küzdelmei, alkotásai és szolgálatait a viszonzást. Hiszen mostani súlyos helyzetébe nagyrészt az alkotmányos Magyarország, az egységes nemzeti állam érdekében jutott, mert amíg saját kiváltságával körülbástyázva, külön alkotmányának erőssége és védelme alatt úgyszólván egy külön nemzeti létet alkotott magának s ebbe képességei, viszonyai, felfogásai és jellemének megfelelően berendezve, haladását és fejlődését saját intézményeivel és jogi intécióival biztosította: akkor, midőn a jogegyenlőség nagy elvéért s magasabb nemzeti célokért minden előjogairól és kiváltságairól le kellett mondania és ez volt a legnagyobb áldozatok egyike, melyet a székely nép teljes készséggel a haza érdekében hozott, — egy egész új helyzettel, teljesen szokatlan viszonyokkal kellett szemben állania és abba beilleszkednie; és ezen egészen új politikai rendszerbe és intézményekbe való beilleszkedés nehézségei vették igénybe minden figyelmét és fogták le minden erejét; amikor pedig az országban megindult közigazgatási és kulturális fejlődés lépést kellett volna tartania. Ez volt a helyzet, t. Ház. Míg az országban a nép összessége jogokat nyert, a székely jogokat veszített; míg itten az új szabadság éltető levegője erőteljesebb lendületet adott a fejlődésnek, addig ottan, mert alkotmányra terjedelméből s közszabadságaiból csak vesztett a székely, az eddigi éltető levegő is megfogyatkozott.

És mégis, míg a magyar állam a maga erejével és olykor igen költséges beruházásokkal hazánk minden részében támogatására sietett a fejlődésnek, addig a székelységnek, mely a maga adófilléréivel mindezen beruházásokhoz hozzájárult — pedig az adó is új dolog volt a Székelyföldön, mert ott a nép sem fizetett adót 48 előtt — ennek a székelységnek semmi hatályosabb intézkedésekkel nem jöttek segítségére. Az elvezetteket nem igyekeztek gazdasági és kulturális intézményekkel kárpótolni, pedig a forgalom megnyitásával a gazdagabb és fejlődőttebb vidékek versenyének egész zuhataga omlott az eddigi elszigetelt helyzetének megfelelően berendezett székely közigazgatási életre.

Hogy csak egy példát említek: míg Magyarország minden részében állami támogatás és állami költség mellett — és mily óriási pénzparlással kiépült a vasuti hálózat: a Székelyföldön, a legelső vasut a legszegényebb vármegye utolsó filléréiből épült.

Ott van a román vámháború esete. Lehetett hasznára ez talán az ország általános közigazgatási érdekeinek, vagy egyes gazdasági áraknak, de teljesen megsemmisítette a virágzó székely kispárt, melynek Románia volt piaca.

A székely kulturális központoknak, a többségében jómódu iparos elemektől lakott virágzó kisvárosoknak anyagi hanyatlása itten kezdődik, éreztetvén az hatását csakhamar közeli és távoli vidékekkel is és itten kezdődik hanyatlása a virágzó székely fürdőeknek, elvesztvén azok legjobb közönségüket, Románia dúsgazdag arisztokráciáját, melynek a Székelyföld volt a nyári üdülőhelye.

Hogy mily áldozatokat hozott a multban a székely nép, tán felesleges is részletesen felsorolni. Hiszen hirdeti és igazolja azt a legújabb korig a magyar történelem minden egyes lapja. (Igaz! Ugy van!)

Az államalakuláskor és ezt követő századok során ott küzdött és vérzett a székely a keleti határszéleken, a betörő kun, besenyő s más nomád törzsek rohamai feltartóztatásával lehetővé tévén az ország belsejében a békés fejlődést s nincs rá eset a történelemben, hogy a Székely-

földön át hatoltak volna be az ország szívébe ellenséges hadak. A magyar királyok, erdélyi fejedelmek, Róbert Károly, Nagy Lajos, Hunyadi János hadjárataiban ottan látjuk mindig a sereg élén a székely hadakat, minden fegyvert fogható székelyt. S a béke munkájában? Az erdélyi magyar kultúra s Erdély magyarságának fennmaradása kizárólag a székely nép szellemi és erkölcsi erejének köszönhető. Saját költségeiken fentartott főiskoláiból rajokat bocsájtott ki a Székelyföld. A köztisztviselői, hivatalnoki, papi, tanítói, gazdatiszti stb. állások mind székelyekkel voltak betöltve Erdélyben s az anyaország közeli részében is. Mint egy méhkasból özönlöttek szét a székely nép tanult fiait, de nem mint a méhraj egybegyűjteni a távol vidékek kincseit, hanem a mi kincseinket, a nemzeti öröket hordani szét hazánknak minden részébe.

Hálásan kell elismernünk, hogy a t. kormány és tagjainak nagybecsű figyelme a székely népre irányul s már több irányban is érezhetővé vált hatályos intézkedéseket is tettek. S hogy mégis felszólalásommal igénybe veszem a t. Ház becses figyelmét s talán több székely képviselőtársam, a költségvetési vita rendjén, más tárcánál, a székely-kérdésben felszólal, ennek célja csak az, hogy a székely-kérdés minden oldalról teljes egészében megvilágíttatván, a t. képviselőház és az ország közvéleménye részéről pártkülönbség nélkül egyhangú helyesléssel találkozzék a megindítandó székelyakció.

Igaz ugyan, hogy a székely-kérdés első sorban közgazdasági kérdés, szerény nézetem szerint azonban a tárgyalás alatt álló tárcának is a körébe tartozik, mert a vezetés és irányítás a közgazdasági feladata kell, hogy legyen.

A székely-kérdést tisztán csak állami szervekkel és apparátussal — már csak a székely népnek a nehéz viszonyok által kifejtett kiválóan bizalmatlan természete miatt is — megoldani nem lehet. A székely társadalom munkásságát kell tehát mindenben igénybe venni, csak így biztos a siker. És a társadalom munkájában a hajdan vezérszerepre hivatott közeposztály helyét a közgazdasági tisztviselők kell, hogy átvegyék.

Mert a székely középosztály, sajnos, már kúpszult, mert azt érte legelső sorban és legközvetlenebbül az előbb jelzett bajok káros hatása. A székely középosztály igazán — amint azt Vázsonyi Vilmos t. képviselőtársam mondotta — már csak tiszteletreméltó rom. De ezeket a romokat maga a székely nép látja és nézi a legfájóbb érzéssel, mert hiszen azon épületeket egykoron, a maga tiszta demokratikus szervezetében — mert tiszta demokratikus szervezet volt a székely társadalom és alkotmány — a saját elhatározásából önmaga emelte a nép, hogy azok az összesség védői legyenek, hogy azokban minden igaz ügy, minden elnyomott oldalmat és védelmet találjon.

A székely-kérdés legfontosabb része kétségkívül a székely kivándorlás. (Halljuk! Halljuk!)

Maga a «Rumänischer Lloyd» százezerre teszi a Romániában tartózkodó székelyek számát. Ez a szám lehet változó, jön és megy a székely s kisebb számban abban erdélyrészi románok is szerepelhetnek, kiket szintén idegeneknek tekint mostanság a romániai sovinizmus. De így is, ha csak a három székely vármegyét: Csik, Udvarhely és Háromszékot vesszük, melyekből a kivándorlás történik, közel 20 százalékát teszi az itthoniaknak. És addig is, míg a kivándorlás kérdése közgazdasági uton s mindenestre csakis huzamosabb idő alatt megoldást nyerhetne, ezek érdekei és jogainak hatályosabb védelméről kellene gondoskodni és igen óhajtott lenne, hogy a magyar érdek lévén ottan a tulnyomó, a romániai külképviseletnél első sorban magyar államférfiak alkalmazásának.

Ez a százezer az utlevéllel künn levők számát teszi. Nincsenek ebbe beleszámítva a már kitelepültek s a Moldovában a Tatros és Taszlók vidék mentén s más vidékeken lakó fajrokonaink, kiknek nagy része némelyek szerint a honfoglalástól Etelközben visszamaradt fajrokonaink maradványai. 1764-ben egy tömegben 62 tiszta magyar községet említettek az adatok, jelenleg számuk lepadt 20—22-re. Ezek már román alattvalók lévén, tisztán politikai uton igen keveset

tehetünk érdekükben, pedig féltő, hogy az az új romániai sovinizmus rövidesen végezni fog velük.

Mi talán több joggal szólhatunk fajrokonaink elnyomásáról.

A mi magát a kivándorlást illeti, tagadhatatlan, hogy a székely nép szorgalma, ügyessége s az ottani népet jóval túlhaladó intelligenciája folytán igen szép keresetre tesz szert Romániában; egy részük kis vagyonkával tér haza s csak jelentéktelen rész, ami ottan marad, vagy végleg elzúlik.

Nem olyan veszélyes tehát ez a kivándorlás, mint a t. ellenzéki szónokok által festett rémkép, amelyből rossz kormány- és közigazgatási politikát és sok mindent szeretnének kiolvasni. Rossz termelési évben valódi éléskamrája a székelynek Románia, ahol fél év alatt annyit szerezhethet, mint amennyi honn egy év kimerítő fáradságának a gyümölcse.

De tagadhatatlan, van ennek árnyoldala is. Hát nem árnyoldala-e, hogy a székely nép keze munkája, szorgalma, ipari ügyessége. Leleményessége és üzleti szelleme, mert valódi kereskedői talentum a székely s a honn maradtak 50 százaléka üzleti leleményességéből — nem a nemzeti vagyonosodás forrásul szolgál?

Árnyoldala, hogy honn belterjesebb gazdaság, hasznos iparvállalat nem létesülhet, sőt a létező is pusztul munkáskész hiánya miatt.

Árnyoldala, hogy a fajfentartó székely nemzeti öntudatában megfogytokozva — mi nem esoda, ha idegen állam ad kenyeret, — s romlott erkölcsökkel tér vissza. A legelső székely néposztály megdöbbszent erkölcsi súlyedése csakis Romániának tudható be. Itten is beigazolódik az a tapasztalati tény, hogy míg a nyugatra kivándorló az ottani finomultabb szokásokat veszi fel; a keletre kivándorlótra a keleti laza erkölcsök és élvhajhászó élet hat. Bár vissza se térne a székely nép az a része, mert ha az erkölcsi súlyedés ragálya itthon még tovább terjed, az egész székely nép menthetetlenül elveszett. (Mozgás.)

Szerény nézetem szerint a székely kivándorlást teljesen megszüntetni a legjobb közgazdasági politikával sem lehet s korlátolt mérvben erre szükség is van. Ha a székely-kérdést megoldani akarjuk, fel kell újra támasztanunk a hajdan virágzó kisipart, ennek pedig csak Romániában s a keleten lehetünk piacot. Fejlettebb jó- és állattenyésztésünk, mezőgazdasági, ipar, szesz, sör- cukor s más gyárpar is ottan talál legnagyobb fogyasztást. A kivándorlást tehát akként kellene szabályozni és irányítani, természetesen korlátozva azt s az erkölcsi szempontokra s a kivándorlók nemzeti öntudatának fentartására igen nagy gondot fordítva, hogy a már kitelepültek és a gyakorta ki- és visszautazók által tervszerű kapcsolatot képezve, Romániát és a Keletet meghódítsuk a székely kis- és gyárparnak s a magyar közgazdasági életnek. (Élénk helyeslés.)

Székely érdek tehát a Romániával való jó viszony fentartása s természetesen az Erdélyben lakó román s más nem magyarajku testvéreinkkel való jó viszony fentartása is. De hát nem a magyar állam érdeke is, hogy ezen jó viszony véglegesen megszilárdíttassék? hogy — amint tévesen nevezik — a nemzetiségi kérdés végre teljes és végleges megoldást találjon, hogy ne legyen ez országban mindig egy gyúanyag, mely folyton fenyeget?

És ezen kérdést lehetne-e megoldani másként mint ugyanazzal a felebarátú szeretettel, mely a szociális kérdést is kell, hogy irányítsa? (Helyeslés.)

Részrehajlatlan igazságossággal és a tiszta szabadelvűséggel, mint amint az az igen tisztelt kormányunk is a programja. A magyarnak, mint vagyonban, szellemben, számban erősebb testvérnek, nemoslelkűségével, mint a föld és a hatalom kétségbevonhatatlan tulajdonosának, méltóságteljes türelmével. Türellemmel minden kisebb érzékenykedés, kicsinyes nyilvánulásokkal és tünetekkel szemben, komoly és következetes szigorral az államellenes üzemekkel szemben. (Élénk helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.) a magyar nemzeti állam kiépítésében nem tűrve semmi akadályt. (Úgy van! a szélsőbaloldalon.)

T. Ház! A kérdésnek sulypontja Erdély és ott ennek a kulcsa a székely nép szelleme és anyagi ereje. Ennek a kérdésnek megoldására határozottan a székely nép van predesztinálva és el lehet mondani, hogy a székely nép, amelynek tagjai úgy is, mint munkások, cselédek, kiskereskedők, fuvarosok és iparosok századokon át behálózta csaknem egész Erdélyt, a nemzetiségekkel való érintkezésben nem azt keresve, ami elválaszt, hanem ami egyesít, a kölcsönös jó tulajdonságokat véve az érintkezés alapjául s beigazolvta azt, hogy egymásra vagyunk utalva, beigazolvta a magyar nyelv, mint kölcsönös érintkezési nyelv tudásának szükségességét, a maga tapintatosságával, a maga praktikus észjárásával a nép körében már meg is oldotta a kérdést. Ott a nép körében sehol nem ismerik a fajgyűlöletet. Nemzetiségi izgatásokkal egykönnyen fel nem tüzelhető, mert nem érti, hogy miért gyűlölje azt, aki a szomszédban lakik, akivel oly gyakran érintkezik. És ha az erdélyrészi magyar intelligencia — tán szabad itt megfordítanom Rákosi Viktor igen tisztelt képviselőtársamnak tételét — a nem magyar ajku intelligenciával további közelebbi társadalmi érintkezést keres és ebben az érintkezésben követi a népnél már helyesnek bizonyult módszert, ha a közigazgatás egységes terv szerint következetesen ugyanazon cél felé halad, ha a hegedő sebeket tapintatosan kezeljük, ha egyesek hibájáért ne támadjuk az egész fajt, ha azt, aki talán hozzánk közeledni akar, talán helyes uton és módon, de közeledni akar, — bocsánatot kérek a triviális kifejezésért — nem boxoljuk orra s ha annak, kit barátunk tapintattal tán meg is nyerhetnénk, nem törekszünk okvetlenül sötét pontokat találni multjában, hibákat, amelyeket, ha talán elkövetett is, közeledésével expialt, akkor ez a kérdés mielőbb megszoldva.

Legyen szabad, t. Ház, egy más dolggal, a székely vármegyei szabályrendelettel foglalkoznom. A megyei szabályrendeletek célja az országos egységes törvényekkel nem szabályozható kérdéseknek a helyi viszonyok szerinti szabályozása lenne. De, t. Ház, a kiadott mintaszabályrendeletektől a legkisebb részben is eltérő szabályrendeletek jóváhagyást itt nem nyerhetnek, ezen ok miatt a szabályrendeletek nagy része nem megfelelő és azok revízióra szorulnak. Itt csak az építkezési és tűzrendészeti szabályrendeleteket említem. Vegyük csak a birtokhatárok jelzéséről szóló szabályrendeletet, mely 1—2 koronába kerülő faragott kő vagy tölgyoszlop határijelést kíván. Hát a Székelyföldön a székely birtokok elaprózódása folytán — nem ritkán 5—6 ezer parcella egy ezerholdas határon — egy egész vagyonba kerülne ez a határijelzés.

T. Ház! Nem önhibája miatt pusztul tehát a székely és sújtja annyi baj és ha most kér is, nem önmagának kér. Igaz, szegény a székely nép, de hát nem volt gazdag a dicső multban sem. A hun uralom bukását követő népiértő harcok tusáiban természetesen sziklabércsei közé vonultak a hun utódok, csak a hazaszeretetlen, az áldozatkészségben voltak gazdagok és a dicsőségben és így teljesítettek egy nagy nemzeti missziót egy ezredéven át. Hogy ezt a nemzeti missziót a jövőre is teljesíthessék, szükséges, hogy az a darabka föld, amely még az övék, amely ugyan keveset jövedelmez, de amelyhez a nép szíve hozzá nőtt és amelynek minden göröngye egy csodás multról regél, ki ne sikoljon a lába alól, mert akkor az, amit a székely ezer éven át a hazának megtartott, az ő vesztével veszélybe kerül.

Eddigi erejét kéri a székely és nem önmagáért kér. Az ozredéves küzdelemnek végén, önhibáján kívül, kimerült ereje és elesett.

Önökhöz fordulunk, Magyarország képviselői, (Halljuk! Halljuk!) és kormánya és a magyar közszellemhez fordulunk. Jöjjenek és emeljenek fel. Adják vissza a székelynek eddigi erejét, hogy újra feladatainak élhessen, és akkor, amint a multban mindig megfelelt feladatának, meg fog felelni a jövőben is, és ha újra erősek lesznek kezei, Erdély ezentul is szilárd védbástyája marad Szent István koronájának. A költségvetést elfogadom. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobb- és a baloldalon. A szónokot számosan üdvözlük.)